

Új

könyvpiac

www.ujkonyvpiac.hu

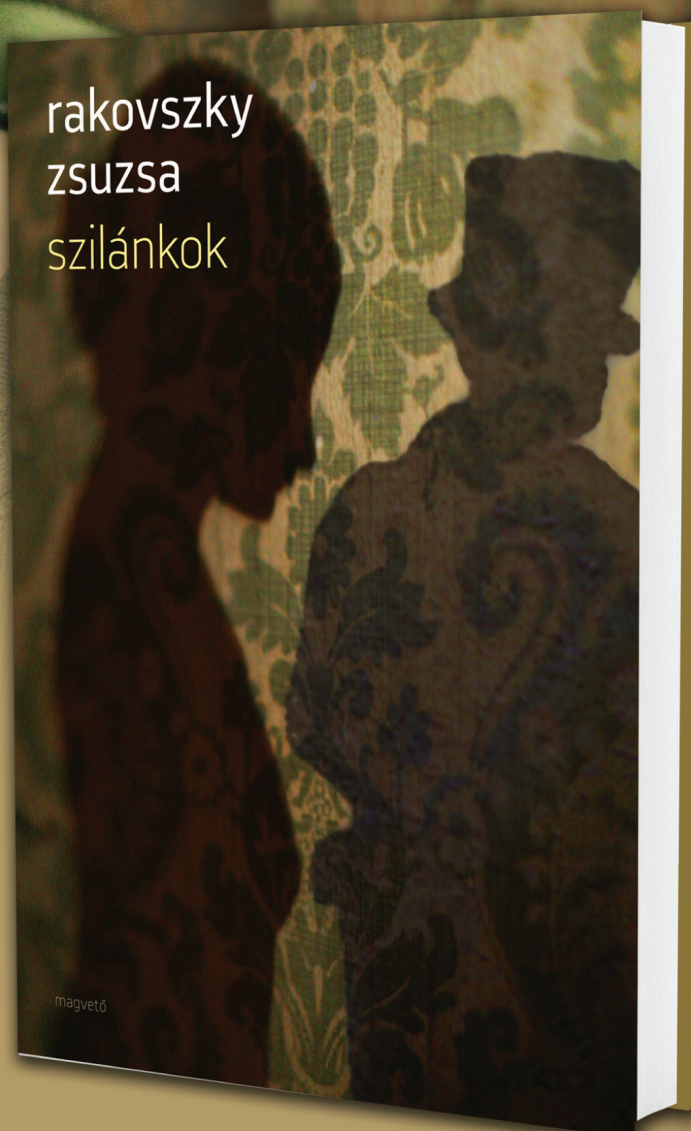
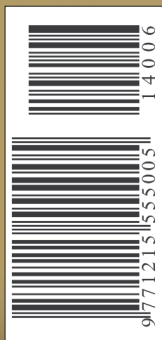
Az olvasók és a könyvszakma lapja

Rakovszky Zsuzsa Szilánkok

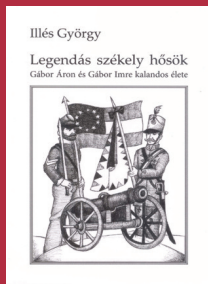
Fotó: Filep István

*„Szilánkok egy ház romjai alól,
amely leégett az idő tüzében.”*

magvető

A Dekameron Könyvkiadó könyvheti ajánlata

Legendás székely hősök

Gábor Áron és Gábor Imre kalandos élete

„Gábor Áron rézgyúja...”
Ki volt az a legendás székely hős, akinek nevét a halhatatlan népdal őrzi? Hogyan lett az öccséből az amerikai függetlenségi háború egyik híres parancsnoka? A Gábor testvérekről – Áronról és Imréről – méltatlanul keveset tudunk. Ez az első regény, amelyből fiatal és felnőtt olvasóink megismerhetik hőstetteiket, szerelmeiket és nagy-szerű pályafutásukat.

1850 Ft

A magyar ifjúsági irodalom kézikönyve

Ez a kötet, melyet kezében tart a Kedves Olvasó, elsőként összegzi a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom történetét. Kitűnő segítséget nyújt mindazoknak, aki a gazdag gyermek- és ifjúsági irodalmunkban

2490 Ft

kívánnak eligazodni, tájékozódni, felfedezni, újra felfedezni. Tanácsokat ad a szülőknél: milyen könyveket adjanak a gyerekeik kezébe. Emellett kiemelten ajánljuk a pedagógusok, könyvtárosok és művelődési szak-emberek, s az olvasni szerető fiatalok figyelmébe és szeretetébe.

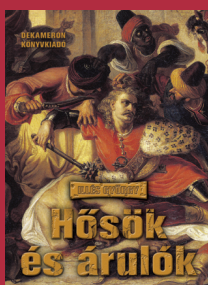

Adjak egy kézigránátot? Elbeszélések

Eljön az idő, amikor a fiatalok kilépnek a felnőtt életbe, és mintha egy egészen más világba érkeznének, mint amire számítottak. Minden korban – ösidők óta –, minden nemzedék átéli a felnőtté válásnak ezt a drámáját. Csak ezután következnek a felnőttkor s majd különösen az öregkor – olykor azért örömet sem nélkülöző – megpróbáltatásai. Ezekről vallanak – azaz az életünkről – a hol szürke (többnyire szürke), hol színes, hol unalmas, de leginkább túlzottan is zaklatott mindennapjainkról Illés György őszinte, első-sorban lebilincselően izgalmas novellái.

2950 Ft

A *Legendás székely hősök* és A *magyar ifjúsági irodalom kézikönyve* ebook formában is megrendelhető a **Multimédiaplázában: www.multimediaplaza.com**

Hősök és árulók

Történelmi novellák

Egy remek kézikönyv, amely összefoglalja, és eredeti módon, új megvilágításban helyezi történelmünk legfontosabb, nevezetes eseményeit, szereplőit. Bemutatja a magyar történelmi legendás hőseit és árulóit. A könyvben rejlik alapvetően fontos új történelmi információk a legújabb történelmi és néprajzi

3950 Ft

kutatásokon alapulnak. A szerző finom tollal rajzolja meg a jellemeket és eseményeket, a fényekkel és árnyékokkal együtt.

Jeges borzongások

Elbeszélések

Ebben a kötetében a szerző új színekkel, ízekkel gazdagodva mutatja be az élet hétköznapi s egyáltalán nem hétköznapi oldalait, egyrészt meghökkenítő, különös, másrészt nagyon is ismerős figurákkal népesítve be történeteit. Szellemesen csipkelődve, olykor maró gúnynyal ábrázolja az emberi

2490 Ft

természet furcsaságait s a mai életünk visszás jelenségeit.

Kedves Olvasó!

Szeretettel várom dedikálásom alkalmából a *Vörösmarty téren a Lira pavilonnál* 2014.06.13-án 18-19 óra között, illetve az *Allee Bevásárlóközpontban* 2014.06.14-én 16-17 óra között.

A könyvek megrendelhetőek:

Email: drillessgyorgy4@gmail.com • Mobil: +36-30-213-3305 • Honlap: www.illessgyorgy.hu

A Forum Könyvkiadó Intézet könyvheti kiadványai

Silling István

Szenttisztelet és népi vallásosság a Vajdaságban

Silling István tanulmánygyűjteménye a középkori, illetve a XVII. század végétől újrakrisztianizált időben emelt szabadtéri vallás- és helytörténeti, ipar- és egyházművészeti tájértekeknek, a Duna menti Bácska, pontosabban Nyugat-Bácska szakrális értékeinek a tanulmányozását kívánja folytatni. [Társkiadó: Vajdasági Magyar Művelődési Intézet]

600 Din/2500 Ft

Toma Viktória

Szél Jankó és a kiscsalád

A tíz kedves történetből megtudjuk, hogyan lehet játékosan leszoktatni csemetéinket a reggeli pizsamakodásról, megtudjuk, hogyan készül a szedres gombóc, kik a kannibálok, miért nem kell félni a vihartól...

400 Din/2000 Ft

MOZZAL,
KULTÚRAFORMÁLÁS,
IRODALMI GONDOLKODÁS

Mozgalom, kultúraformálás, irodalmi gondolkodás

Tanulmányok a Híd történetéből

„Az egykori diskurzív terek rekontextualizáló értelmezése arról győzhet meg bennünket, hogy a különböző korszakok szerkesztői és alkotói általában felismerték, hogy az igen tiszteletre méltó hagyományok, amelyek olyan fontosak a számukra, csak akkor tartathatók életben, ha a friss szellemi vállalkozásokban tükröződnek, formálódnak újra” (Faragó Kornélia). [Társkiadó: Vajdasági Magyar Művelődési Intézet]

500 Din/2250 Ft

www.forumliber.rs

forum

Üdvözlét az Olvasónak!

Az megvan, hogy az Ünnepi Könyvhét megálmodója, Supka Géza egy interjúban nem tudta megnevezni a kedvenc könyvét? Szabadkozott, hogy a megelőző három évben 5-6000 könyvet olvasott el, és lehetetlen belőle kiemelni egyet. És az megvan, hogy Supka Géza volt a Nemzeti Múzeum igazgatója? És az, hogy Kun Béla kormánya idején nagykövét volt? És az, hogy az általa szerkesztett, *Literatura* című lapnál nem fogadták el a magyar helyesírás akadémiai szabályait, mert Supka szerint az nem következetes? Azt, persze, minden könyvszerető ember betéve tudja, hogy Supka Géza 1927-ben a MKKE éves közgyűlésén tett javaslatot a(z akkor még) Könyvnapok megrendezésére, és két év múlva meg is nyitotta kapuit az első könyvünnep. De azt tudjuk, mi volt Supka véleménye az első évek könyvnapjairól? Hát, ez: "Fáradt, szürke, közönybe fúló, érdektelen, hangulat nélküli". És rögtön adott is pár ötletet, hogyan lehetne élőbb, szórakoztatóbb a rendezvény. Elképesztő figura volt, a két dr. Jones egy személyben: a kalandor Indiana és az elmélyült tudós Sr. Henry. Igazi legenda.

Szabó Tibor Benjámint

ÚJ KÖNYVPIAC

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének tagja.

Felelős kiadó: Lafferton Kálmán

Felelős szerkesztő: Szabó Tibor Benjámint

Kiadja: Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:

1043 Budapest, Bocskai u. 26.

Tel.: 210-9933, 210-9934, Fax: 210-9935

E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu

www.ujkonyvpiac.hu

HU ISSN 1215-5551

Tartalomból

4 M. Nagy Miklós íróval Bán Magda beszélget

Ez Egy igazán nagy szerelem

Nem akarom félrevezetni ennek az interjúnak az olvasóit: a szövegben főleg orosz írókról mesélek – és orosz nőkről. Főleg Szásenykáról, a nagy szerelemről (és ez nem a narrátor kitalált szerelme, hanem a szerzőé).

8 Grendel Lajos íróval Koncz Tamás beszélget

Körbeforgunk, mint a vakok

A múlt akkor is jelen van, ha görcsösen tagadjuk. Én magyar vagyok, Szlovákiában élek, itt is születtem, a felmenőim Léva környékén, továbbá Gömörben és Túrócban éltek. A diktatúra és a magyarságom meghatározta az életemet.

16 J. Carrascóval Fejes Imre beszélget

A spanyol irodalom üstököse

A való élet leképezése ez a regény. Egy kietlen tájon felnőni, víz nélkül? Igen, ez a való élet. Rettegésben menekülni? Igen, ez a való élet. Sokan fel sem fogják, hogy emberek a mai napig milyen körülmények között élnek. Ágyazva egy igazi non-fiction-nek, fényképes tényregénynek.

28 Osman Péter könyvajánlója Kissinger Kínáról

Az USA nagy befolyású nemzetbiztonsági tanácsadója, majd külügyminisztere volt egy, az egész geopolitika számára igen fontos és viharos időszakban, s jelentős részben az ő munkája is az USA és Kína közötti, húsz év szembenállás utáni közeledés, amely alapvető változást nyitott meg a világpolitikában.

38 Érsek Nándorral és Sugár S. Andrással beszélgetünk

20 éves a Sclar

Sugár S. András: Semmiféle kapcsolatomban nem volt korábban a könyvesszakmával, befektetési területen dolgoztam. Mi úgy ismerkedtünk össze, hogy együtt karatéztunk Nándival.

Fotó: Teknős Miklós

Ez egy igazán nagy szerelem

M. Nagy Miklós íróval a *Ha nem is egy bomba nő* című „szerelmes regényéről” Bán Magda beszélget

A regényed narrátora egy Nagy Miklós nevű irodalmár, fordító, aki orosz, angol és spanyol nyelvről fordít, kiadói szerkesztő, szerelmes a női nembe és az irodalomba. Azt hihetnénk, hogy a narrátor azonos a szerzővel, de mégsem?

Bármit válaszolok erre, az olvasók többsége úgyis azonosítja a szerzőt a narrátorral, az irodalmárok számára pedig úgyis alapelv, hogy a narrátor mindig más, mint maga az író. De hogy mi volt a szándékom? Eredetileg csak történeteket akartam mesélni orosz írókról, kizárólag olyanokat, amikben én magam is benne vagyok valamiképpen. Szóval afféle személyes hangú anekdotázás lett volna a könyv, de egyszer csak azt vettem észre, hogy a narrátor, aki ezeket a történeteket a maga hol kicsit nyegle, hol szentimentális stílusában meséli, mindenáron a maga történetét is el akarja mondani. És aztán hagytam, hadd mesélje. Bizonyára azért, mert így volt élvezetes számára a mesélés,

és persze számomra is. És úgy indultam neki az írásnak, hogy próbáljuk ki, aztán ha élvezem, akkor lesz belőle könyv, ha meg kemény munkának érzem, akkor nem. Mert munkám anélkül is van bőven. Szóval élvezetes volt megismerkednem ezzel a narrátorral, aki nyilván hasonlít rám, sőt néha már-már azonos velem, néha, hol sikerrel, hol sikertelenül, az én lelkem mélyére próbál behatolni... Helyenként jó barátságban voltam vele, máskor dühös lettem rá, de kicsit még mindig idegen maradt. Igaz, ugyanezt önmagamról is elmondhatom.

Armigero egy barát, vagy a narrátor másik énje?

Ő is magától jelent meg, először mint barát (akinek alakjában benne van több igazi barátom, ismerősöm, egykori egyetemista társam): ő is mesél ezt-azt, és elmondja a véleményét a történeteimről meg általában az oroszokról. Vagy épp a narrátorról, aki próbálja jobb színben

feltüntetni magát. Idegesít, provokál, részegen beállít, amikor írok, még többet iszik, hülyeségeket beszél. Vagy egészen okos dolgokat. Néha alig tudtam leállítani, hogy a könyv az eredetileg kitalált keretek között maradjon: azaz főként orosz írókról (és nőkről) szóljon. Aztán egyszer csak valóban azt éreztem, hogy Armigero a narrátor másik énje – vagy ha úgy tetszik, az én sötétebb, gátlástalanabb, erkölcstelenebb énem, akit próbálok rejtegetni. Főleg a regénybeli Százenykám elől, akinek nem szabad őt megismernie. Vagy lehet, hogy mégis. Az utolsó pillanatig nem döntöttem el, hogy összeismerkedhet-e: nem jelentené-e ez a nagy szerelem végét?

Rengeteg történet és anekdota meg vicc alkotja regényed vázát, de vannak benne olyan részek, amelyek önálló novellaként is megállják a helyüket. Ilyen Várpalota a hetvenes években és az apa–fiú viszony kínzó emléke.

Kínzó? Én nem használnám ezt a szót. Amikor váratlanul megszülettek ezek a fejezetek, azt éreztem, talán írhatnék egy igazi apa–fiú regényt: ha ilyen elfojthatatlanul előtörttek egy olyan könyvben, amiben eredetileg tényleg csak orosz írókról (és nőkről) akartam írni, akkor lehet itt olyan érzelmi feszültség (meg még sok apró történet), amiből ki lehetne hozni valami izgalmasat. Inkább egyszerre volt kínzó és örömteli ez a találkozás apámmal. Különben meg munka közben egyszer csak azt éreztem, hogy milyen nagy téma ez: egy kulákcsaládból származó kommunista története, aki tiszta szívvel hitt az igazi egyenlőségben – és ma az ilyeneket szimplán lekomcsizzák. Meg egy ilyen „komcsi” fiának a története: mármint az, ahogy az apja ellen lázadva (mert az ilyen lázadó kor volt) hogyan alakul, formálódik a világnézete. Nagy téma! És egy kicsit erről is szól a könyv. De épp csak egy kicsit. Nem akarom félrevezetni ennek az interjúnak az olvasóit: a szövegben főleg orosz írókról mesélek – és orosz nőkről. Főleg Szásenykáról, a nagy szerelemről (és ez nem a narrátor kitalált szerelme, hanem a szerzőé), meg arról, hogy milyen izgalmas fénytörésben látható a világ, a magyarság, a hazafiság, a magyar történelem, irodalom meg minden, amikor egyszer csak félig oroszává válik az ember – Szásenyka meg félig magyarrá.

A kortárs orosz irodalom sok nagysága feltűnik, mint aki mesél, és akiről mesélnek. Viktor Jerofejev, Jevgenyij Popov, Viktor Pelevin, Zahar Prilepin, Szasa Szokolov, Vlagyimir Szorokin és a többiek. Úgy „egymás közt szölvé” a narrátor fontos dolgokat mond a

magyar–orosz irodalmi kapcsolatokról, igényről és közönről. Van, akinek a műveit ismerhetjük, van, akiét kevésbé. Viktor Jerofejev Magyarországon is népszerű, Akszjonov Moszkvai története hatalmas sikert hozott, Szolzsenyicint mindenki ismeri, neve összefonódott a Gulag történetével, Vladimir Nabokov az egyik legismertebb író a világon. Az ő pályaképük, portréjuk kifénylik a könyvből, és átvész a fikció világába. Ez persze nem egyszer történik meg a mesélés során.

Nemcsak a kortárs, hanem a klasszikus orosz irodalom nagyságairól is mesélek. Dosztojevszkijről és Tolsztojról például. Vagy Gorkijról. Meg Szimonovról is, aki a *Várj reámot* írta. Meg például Grebenszikovról, a zseniális orosz rockzenésről, aki nem melleleg csodálatos költő is. Igen, szeretném, ha az olvasó azt érezné, hogy vannak itt ezek a zseniális orosz írók, akiket mégiscsak jó lenne elolvasni. Már csak azért is, mert sokat közlünk az Európa Kiadó jelentet meg nálunk. Vagy milyen jó lenne, ha Grebenszikovot végre valaki meghívná, hogy adjon pár koncertet Budapesten. Vagy Sevcsukot, az orosz rock-zene másik zsenijét. Itt van ez a hatalmas kultúra, amelyről alig tudunk valamit. Félig orosz lettem, szeretném, ha a fantasztikus orosz kultúra jelen lenne Magyarországon, és nem csak az amerikai popkultúrán rágódnánk (meg a neonacionalista magyar borzalmakon, azon az ízléstelen szörnyűségen, ami elárasztja az országot), s ugyanakkor Szásenykával együtt tüntetek Putyin ellen – ahogy

azt a könyvemben is megírtam.

A narrátor gyakran kishitű, elgyávul, tanácstalan, de azért a szerelem is sűrűn megtalálja Olgától Szásenykáig. De a szerelem, úgy érzem, minden nőre sugárzik. A foci mindenhatóságát és nemzetköziségét még nem is említettem, gyökerei a szerelemmel együtt Várpalotáról származnak?

Biztos sok minden származik Várpalotáról: az első orosz lány például, akibe szerelmes voltam, Olga, a város szélén élt, az orosz tisztek házában, és mit nem adnék érte, ha tudhatnám, mi lett vele. És ott fociztam a Várpalotai Bányász

izgalmas..., amikor egyszer csak félig oroszává válik az ember, Szásenyka meg félig magyarrá

serdülő csapatában. De ez a könyv azért főleg az irodalomról szól: a legtöbb érzés, élmény, szeretet vagy gyűlölet onnan származik – nagy írók műveiből, mert azokba menekültem gyerek- és ifjúkoromban a világból, amelyben nem éreztem otthon magam. Gondolom, gyakran így születnek az irodalmárok: ebből a menekülésből.

Miért villan fel a kés az utolsó mondatban?

Erre nem tudok válaszolni. Az olvasónak kell eldöntenie, hogy az a kés – amely egyébként már korábban is felvillant néhányszor a regényben – mit jelent. Mi fog történni a narrátor és Armigero között, amikor elindulnak, hogy Armigero végre találkozhasson Szásenykával...

Fotó: somlovidek.hu

Jégpáncél a múlton

Jankovics Marcell íróval Szepesi Dóra beszélget

Jankovics Marcell önéletrajzi kötetének új kiadása a z Ünnepi Könyvhétre jelenik meg. A *Lékiratokban* első tizenkilenc évét örökíti meg.

A könyv először 2008-ban jelent meg, de azt egy per miatt bezúzták... Egykori kommunista igazgatónőmről rosszat írtam, és nem tudtam bizonyítani. Tipikus nómenklatúrás történet volt, a könyvből, igazából, nem is hiányzik. Az emlékezet mindenkinél más, ami nekem valóság, másnak nem, és lehet, hogy valakit sért. A 1942 példányból jól fogyott, de az utolsó négyszázat be kellett zúzni. A mostani előszóban kitérek minden olvasói reflexióra.

Hogyan állt össze a könyv?

Elkezdtem az őseimnél, és haladtam előre időben. Gyerekkoromban ért minket a háború, apámat 1950-ben letartóztatták. A nemzeti bankos pernek volt az első számú vádlottja. Minket kitelepítettek. Pannonhalmán voltam bencés diák, segéd munkásként dolgoztam, ezek mind meghatározó élmények. Nagypámnak tudtam emléktáblát állítani, nagynéném egyik festménye az első kiadás borítójára került, apámnak is akartam elégtételt. Tönkretették, szörnyű élete lett, rémálmaimból jön elő saját fiatalember koromból. A börtönben agyvérzést kapott 48 évesen, és szárnalmas roncs lett. Néhány éve egy ismerős gazdaságtörténész odaadta a per dokumentumainak egy részét. Minden együtt volt ahhoz, hogy egy drámai hangvételű produktum jöjjön össze, ugyanakkor nekem fontos volt az is, hogy megörökítsem azt az életformát, amelyben a kisgyerekkoromban tettem. Megviselt az írás, gyomorfekélyt kaptam a könyvtől. Az eltemetett traumatikus élményeket mégis ki kell magából az embernek írni! Alain Robbe-Grillet precizitással leírok egy régi lakást berendezéssel, és persze rengeteg anekdotikus elemmel, mert alapvetően vidám ember vagyok. Még az is érdekes lehet, hogy anyám mit főzött be télire! A *Lékiratok* cím nyilván az „emlékiratok”-ból jön. Az

előszóban magyarázom is, hogy egy jégpáncél fedi a múltamat, ezt fel kell törni, de hát annyit látok már csak a valóságból, ami egy léken keresztül kihorgászható. A kötet képek nélkül is 700 oldalas. Vannak benne fényképek, saját rajzaim, meg dokumentumok a család életéből, a peranyagból, és kis betoldások az új kiadáshoz.

Önéletírása egyszerre személyes, másfelől sok közéleti eleme van.

A kitelepítés, apám pere. Mind a mai napig nem lehet tudni, miért ítélték életfogytiglanra. Valószínűleg a Wallenberg-ügy lehetett az ok, de nem bizonyítható. Apámnak a Nemzeti Bankban Skandinávia volt a szakterülete, kapcsolatban állt a Svéd Követséggel a háború alatt. Háromszáz-valahány úgynevezett svéd menlevelet írt üldözöttek számára, köztük a mi házunkban élő zsidó családoknak is, ahol gyerekeskedtem. A gyerekkori rajzkészségem nyomairól is írok, ezek hitelesítik a pályámat. Egy emlék: amikor a háború után a lakást renováltatták a szüleim, megengedték, hogy telefirkáljam a falakat. Politikusportrékkal rajzoltam tele, a Szabad száj mintájára, az volt akkoriban a Kisgazda Párt Ludas Matyija. Az egész utcából jöttek csodálni, hogy a gyerek miket tud, négy és fél évesen. Nagybátyám, nagynéném képzőművész volt, tehát a genetikai örökség fontos, de a nevelés is. Különösen anyám ismerte ezt föl, '48-ban, amikor még viszonylag jó életük volt, kimentek Párizsba és hoztak egy kétkötetes Louvre albumot, meg egy fotóalbumot a Chartres-i székesegyházról, nekem! Megvannak mind a mai napig. A kitelepítésben „családfenntartóvá” váltam, karácsonyi, húsvéti és névnap levelezőlapokat gyártottam, Pesten a rokonok és barátok árulták ezeket, darabjukat egy forintért. Alkalmanként jelentős bevételt hozott, karácsonykor több száz forintot.

egy jégpáncél fedi a múltamat, ezt fel kell törni, de hát annyit látok már csak a valóságból, ami egy léken keresztül kihorgászható

Hogyan lett rajzfilmes?

Segéd munkásként a főnököm, aki művezető és amatőr bábfilmes volt, értesült róla, hogy a Pannóniában van felvétel, és szólt nekem. Tudta, hogy rajzok, lerajzoltam a kollegáimat, ezek a 18-19 éves korombeli rajzok bekerültek a könyvembe. Munkahelyem, az Erőkar laboratóriuma 1955-ben alakult, 2005-ben ünnepelték az ötvenéves fennállásukat. Engem, az egykori segéd munkást is meghívtak. Ez nagyon kedves élményem.

Egy másik könyve is megjelenik a Könyvhétre. Mit tudhatunk erről?

A Méry Ratio Kiadó tulajdonosa, Méry Gábor fotóművész javaslatára elkezdtünk egy tizenkét kötetes sorozatot a felvidéki templomok szárnyas oltáiról. Javarészt szepességi, szászok lakta városokat járunk be.

Minden Könyvhétre kihozunk egy albumot, most jelenik meg a nyolcadik, a szmrecsányi Szűz Mária-templomról. A következőn már dolgozom, ez a kisszebeni Keresztelő Szent János-templomot mutatja be. Ezek közös kincsek. A sorozat öt legszebb kötete megjelent angolul és szlovákul is, kint van Prágában a Prágai Magyar Könyvkiállításon. Tervezzük, hogy Ferenc pápának ajándékozunk egy példányt az angol kiadásból.

Fotó: Vadas Róbert

Körbeforgunk mint a vakok

Grendel Lajos íróval Koncz Tamás beszélget

Huszonöt évvel a rendszerváltás után újból körbeforgunk, utat keresve, mint a vakok; a lázadás nem talál célt, a lapítás megöli a lelket. A magyar–szlovák kapcsolatok ismét a nullához közelítenek, elég csak Malina Hedvig ügyére gondolni – mondja Grendel Lajos, akit Könyvhétre megjelenő új regénye kapcsán kérdeztünk. Az *Út a semmi felé* három barát történetén keresztül szól a diktatúrák természetéről, a kisebbségi lét kérdéseiről és a jelenben is részt követelő múltról.

Új könyve három férfi sorsát mutatja be, mint három döntés – a vegetálás, a karrierépítés, a lázadás – következményeit, de egyik választás sem tűnik élhetőnek, sőt, az öngyilkosság mint megoldás szerepel a regényben. Van egyáltalán jó döntés, ami a véghez közelítve sem tűnik hibának – és ha

igen, érdemes erről írni?

Talán a lázadás tűnik a legelfogadhatóbbnak és a legbátrabbnak. De mi ellen lázadjunk 1989 után? A lázadás ellenfele nem konkrét személy, nem Husák vagy Kádár. Sokkal elvontabb. Kafkai világban éltünk, vagy legalábbis jó úton haladunk a kafkai világ felé. Demokratikus a társadalom, ez nem kétséges. De milyen demokrácia az ilyesmi? Ez egy másik kérdés, ugyanolyan jogos, mint az előbbi. Az emberek többsége rosszul érzi magát, valahol megint utat tévesztettünk. Erről az útkeresésről szól a regény. Hogy létezik-e ebből kiút? Hát majd meglátjuk, mondta már Arisztotelész... Vagy nem is mondta, de gondolta.

Utóbbi regényei – *Négy hét az élet*, *Távol a szerelem*, *Az utolsó reggelen* – címükben is egyre sötétebb hangulatúak, a sorba pedig illeszkedik az

Utazás a semmi felé. Miért foglalkoztatja a kiüresedés, a céltalanná váló élet?

1989 óta eltelt huszonöt év, és most megint körbeforgunk, mint a vakok vagy a gyengén látók. Az eltelt huszonöt év meghozta a demokráciát, de nem oldott meg semmit. Az az igazság, hogy semmi sem változik. Céltalanná válás vagy kiüresedés? Ugyan már... Én végképp elvesztettem a naivitásomat. Meglehet, elég későn.

Kritikusai szerint a *New Hont*-trilógia után szakított az ironikus társadalombírálattal, a kisvárosi lét parodizálásával – helyette a személyes idő megéléséről, az emlékezet és az identitás kérdéseiről ír, olykor Proustot idézve. Ön is ennyire élesnek érzi a váltást?

Igen is, meg nem is. Ha az *Éleslövészetet*, a *Galerit* és az *Áttételeket* is

figyelembe veszem, tulajdonképpen csak folytatom, amit e korai regényekben elkezdtem. Proust? Lehet. De sokkal inkább a szecessziótól megszabadult Krúdy inspirált, vagy, teszem azt, Musil, ami teljesen ellentétes Krúdyval, vagy a nyolcvanas évekbeli Mészöly. De nem is ez a fontos. Végül is minden valamirevaló írónak vannak példaképei. Másfelől a „New Hontot” legalább annyira fontosnak érzem, mint a legutóbbi négy regényt. Azok sem tiszta szatírák, tele vannak szépséggel, de másképpen, groteszk formában.

Az Utazás a semmi felé főhőse, Attila kisszerű, de kockázatmentes életet él, a kompromisszum híve-sorsa ugyanakkor szégyellni való, elmulasztott lehetőségek sorának tűnik, házassága egy tragédia miatt tönkremegy. Mire taníthat ez a középszerűséget választó karakter?

A legtöbb ember középszerűen viselkedik, mert ez a kényelmes, sőt ez a biztonságos. A 21. század legtöbb embere ilyesmi filozófiát vall – minél kényelmesebben és minél biztonságosabban akar élni, ha bármi történik is. Az igazi főhős már tényleg a regény lapjaira tartozik, legalábbis úgy véli az ember. Ez rossz lelkiismerettel, de végső soron kockázatmentességgel jár. Más kérdés, hogy a valódi lélekben nagyobb tisztítást végez, mint a stroncium, lassan, de holtbiztosan. Igaz, előfordul hogy egyszer csak, hosszú idő után, arra ébredünk, hogy elszalasztottuk a nagy lehetőséget arra, hogy a kockázatokat vállalva, mégis önmagunk legyünk. Igaz egyedül, de legalább lelkiismeretfurdalás nélkül. És ez az, amire mindenki vár – persze, titokban.

Regényeiben meghatározó szerepet kap a diktatúra és az egyén viszonya, a

téma pedig az új könyvben is megjelenik. Miért fontos erre emlékeztetni az olvasókat?

Ez nehezebb kérdés, mint gondoltam – összekapcsolódik a közeli és távolabbi múlttal. Egyszerűen lehetetlen múlt nélkül élni. Hajnóczynak a Krisztináját (A halál kilovagolt Perzsiából) hoznám fel példaképpen. A múlt akkor is jelen van, ha görcsösen tagadjuk. Én magyar vagyok, Szlovákiában élek, itt is születtem, a felmenőim Léva környékén, továbbá Gömörben és Túrócban éltek. A diktatúra és a magyarságom meghatározta az életemet – hiszen negyvenkét évig diktatúrában éltem, és sosem felejttem el, hogy milyen diktatúrában élni, és milyen magyarként, mivel, ha tetszik, ha nem, másodrendű állampolgár voltam és részben vagyok is. Skizofrén helyzet, amelyből a legtöbb magyar igyekszik menekülni. Már a nyolcvanas években Magyarországon olyan puha diktatúra volt, amely semmiben sem hasonlított a csehszlovákiai helyzethez. Talán ez az oka, hogy a diktatúrákra érzékenyebb vagyok, mint a magyarországi kollégák és barátok.

Szintén visszatérő téma a kisebbségi lét konfliktusa – ha csak utalás szinten, Az Út a semmi felé is megidézi a szlovák–magyar együttélés nehézségeit. Hogy látja, politikailag generált vagy a társadalomban magában is jelenlévő problémáról van szó? Mennyi idő kellhet még a békés egymás mellett élés kialakításához?

Én pesszimista vagyok, bár nagyon sok igaz barátság fűz nem egy szlovák emberhez. Szerintem hosszan tartó folyamatról van szó, melyben mindkét fél hibás. A magyar–szlovák kapcsolatok ugyanolyan nulla ponton vannak, mint negyedszázaddal ezelőtt.

Malina Hedvig ügye például a legabszurdabb abszurd. Pozsonyban egy részeg hokilegenda – egyébként a köztársasági elnök tanácsadója – nyilvános helyen utasítja a szomszéd asztalnál ülő két magyar nőt, hogy beszéljenek szlovákul, mert a magyar őt irritálja. Ez azonnal felkerül az internetre, és kész a cirkusz: a szlovákok „kurvy madaroznak”, a magyarok „buta tótoznak”. Az egész életem ezzel telik. Elegem van ebből, de minden hiába...

Ami az irodalmat illeti, igyekszem megvilágítani a kérdést racionálisan, már amennyire racionálisan lehet. Tudniillik, ez az egész kérdés irracionális. De attól még van. Olyan, mint a pestis. Nos, olyan kérdéshez értünk el, amit csak a kisebbség írja tud általános szintre emelni – létkérdésként felmutatni. Ismétlem: létkérdésként, különben nincs értelme az egyébként is rázós ügynek. És még ettől is izgalmas is lehet. Valami, amit nem lehet megoldani, ami oly mélyen ágyazódik be a tudatunkba, hogy egyszerűen kiirthatatlan. De a spanyol–katalán, az angol–skót kapcsolat is ilyen. Igaz, a francia–német, az olasz–osztrák kapcsolat másminyen, és mégiscsak van remény... Hát reménykedjünk, hatvanhat éves korában mit tehet az ember. Nemde?

Az Úton a semmi felé a Könyvhétre jelenik meg – dolgozik újabb kötetten is? Ha igen, ez miről szól majd, és tervei szerint mikor készülhet el?

Ha hetvenéves koromig elélek, akkor még egy novelláskötetet biztos megírok. Az új regényen is gondolkodom, de ez más lesz, mint az eddigiek. Több szereplős és többsíkú regény lesz, olyan nagyregény vagy efféle. De ez még a Holdban van.

Fotó: Móricz Simon

Áthidalja-e az ellentéteket az emberség?

Rakovszky Zsuzsa írot az Új Könyvpiac kérdezi

Rakovszky Zsuzsát a 2014-es Ünnepi Könyvhétre megjelenő kötetéről, a múlt évszázad első huszonöt évére visszatekintő *Szilánkok* című kötetéről kérdeztük. (R. Zs. Kossuth-díjas író, költő, műfordító; a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja. Utóbbi kötetei: *A hullócsillag éve* (2005), regény, *Visszaút az időben – versek 1981-2005* (2006) *A Hold a hetedik házban* (2009) *VS* (2011), Magvető Kiadó)

A Hold a hetedik házban (2009) elbeszélései, a *VS*-önazonosság regény (2011) után újra visszalépés a közelmúltba, a *Szilánkok* regény. 2014. Könyvhete következik, nagyregény, Háromévenként egy-egy nagyregény, ezt a ritmust szabta meg?

Azt hiszem, a hároméves időköz többé-kevésbé véletlen. A *VS* kisregényből nőtt, ha nem is nagy-, de közepes méretű regénnyé, a novellák-

ból azért lett kötet, mert meg akartam írni minden, a fejemben motoszkáló témát, mielőtt valami hosszabba kezdek. Konkrétan ebbe a könyvbe, amit most megírtam.

A Szilánkok életveszélyes kort választ, a 20. század elejét, az átmenetet, a dualizmus békés, konszolidált polgári világát először rombolják az alapokig. Miért erre a korszakra esett a választása?

Pontosan ezért, érdekelt, hogy hogyan és miért, milyen gondolatok és indulatok hatására megy szét valami, ami így utólag viszonylag jónak és működőképeseznek tűnik, és mintha a benne élők elég nagy része is annak érezte volna. És mert úgy látom, akkor éleződtek ki azok az ellentétek, amelyek között ma is élünk. A kor azért is életveszélyes regénynek, írónak egyszerre, mert a szereplők először küzdenek meg a személyes problémák vállalásán túl az ideológiai identitás kockázatával. Egyszerűbben fogalmazva, a sóki polgárt megérinti a napi politika, nem kerülheti el.

Mekkora súlyt kap a regényben a kétféle terror és a kisember, a hétköznapi történésben alig követhető viszonya? A terror már csak a végkifejlete annak a meghasonlásnak vagy szembefordulásnak, amely már korábban elke-

dődött. Egészen addig, mondjuk, a kilencszázas évek elejéig a közjogi ellentét osztotta meg a magyar szellemi és politikai életet, ettől kezdve lett a konzervatív és progresszív (vagy ha úgy tetszik, a jobb és bal) a meghatározó ellentét. Azt próbáltam követni, miféle lelki alkat, egyéni és társadalmi tapasztalatok hajlamosítják az egyes embert az egyikre vagy a másikra, hogyan látják egymást a két „tábor” tagjai, milyen sérelmeket szenvednek el egymástól, és áthidalhatja-e néha az ellentéteket a pusztá emberség.

Naplóregény és levélregény. Nekem valóságosnak tűnik ez a vörös népbiztos és a környezete, valóságosnak a tárgyi világ. Talált az alapokhoz konkrét dokumentációt, ahogy elhangzik az előszóban?

Bevallom, az előszó éppúgy fikció, mint a regény többi része, de azért dokumentációt természetesen találtam, régi újságokat, levéltári anyagot, ilyesmit, ezekből egyet s mását át is vettem, ha nem is szó szerint. A népbiztoshoz némileg hasonló figura valóban létezett, a személyes történések legtöbbször viszont fikció.

Fordít. Nem is akármilyen bestsellereket, legutóbb két Stephenie Meyer-regényt láttam. A fordítás nem pusztán olvasgatása egy idegen világ idegen írójának, hanem a bőrbe kell bújni, magyarítani, amit ő gondolt. Hat önre, világlátására, ritmus-érzékére egy-egy fontosabb kötet, amelybe reggelente hónapokon át beleül?

Hát annyi mindent fordítottam, és annyifélet, hogy erre nehéz lenne általánosságban válaszolni. Stephe-

nie Meyer könyvein kívül is egész sor ifjúsági regényt, ezeket nagyon élveztem. Nyilván azt fordítom, amit valamelyik kiadó le akar fordíttatni, bár volt már olyan is, hogy a magam jószántából is fordítottam valamit, például Elizabeth Gaskell 19. századi írónő Észak és dél című regényét, őt nagyon szeretem. De nem könnyű egyszerre írni és valami komolyat és nehezét fordítani, mert az ember energiája véges, és ami van belőle, azt mégis inkább a saját dolgaimra szeretném tartogatni.

A kétezres évek közepén hallottam először önnel kapcsolatban, hogy dráma. Előbb a békéscsabai színházzal, később a Nemzetivel (a Biblia tízparancsolatának egyik parancsát) kötötték össze a nevé. Megkérdezhetem, hogyan áll a drámafronton?

A békéscsabai színházról most hallok először. A Tízparancsolat-darabot meg-

írtam, volt is egy igen kellemes előadás belőle, mint ahogy, azt hiszem, mind a tízből felolvasó-színház formájában, persze alaposan meghúzva, eredeti formájában állítólag olyan hosszú, mint egy Wagner-opera. Nem vagyok „csapatjátékos”, jobb szeretek olyasmit írni, amihez elég egy számítógép, és nem kell alkalmazkodni például a színpad követelményeihez. Azért van egy vagy két drámaötletem, de mind-

egyik olyan, hogy igen sokat kellene olvasni hozzá. Ha egyszer nagyon sok időm lesz, talán megírom valamelyiket.

Sopronban él. Csend, béke és nyugalom, ideális munkakörülmények. Látom, a Szilánkok többszörösen Budapestre szólítja. Előbb a Radnótiiban egy nagy könyvbemutató, aztán Az Irodalom Éjszakája, dedikálások, és ha jobban megnézem, nyilván találok még néhány alkalmat. Szívesen utazik?

A terror már csak a végkifejlete annak a meghasonlásnak vagy szembefordulásnak, amely már korábban elkezdődött. Egészen addig, mondjuk, a kilencszázas évek elejéig a közjogi ellentét osztotta meg a magyar szellemi és politikai életet, ettől kezdve lett a konzervatív és progresszív a meghatározó ellentét.

A Radnóti-beli Magvető-estre sajnos nem tudok elmenni, mert aznap este éppen itthon lesz könyvbemutatóm. Dedikálni följövek, de csak rövid időre. Nem könnyen mozdulok ki, már csak azért sem, mert van egy nagy kutyám. Egy kedves szomszéd ugyan gondoskodik róla, ha el kell utaznom, de komoly büntudatom van, ha ennél hosszabb időre magára hagyom.

Nem kell bura alatt tartani

Kollár Árpád költővel
Szabó Tibor Benjámint beszélget

Az megvan, feltűnt, hogy a *Milyen madár* című gyerek-könyved borítóján konkrétan egy nyúl látható?

Milyen nyúl? Basszus, tényleg, nem is értem, hogy mit keres egy nyúl a borítón, pedig én azt a nyulat az egyik versben jól megsütöttem. Erre meg itt biciklizik, de még ennél is furcsább, hogy a könyv belül is telis-tele van nyulakkal. Ilyen pimasz állatok ezek, na de szerencsére sikerült

egy vidrát is belobbizni közéjük, mert vidra nélkül mit sem érne az egész. Az illusztrációval, Nagy Norberttel egyszerre estünk át a gyerekkönyv tűzkeresztségen. Norbi zseniális húzása, hogy a *Milyen madár* főszereplőjévé egy nyulat tett meg, holott csak egyetlen versben szerepel utalás a nyúlsütésre. Pontosabban nem is egy nyulat, hanem nyulakat szerepeltet, még pontosabban egy nyulat több alakban, az ő többféle nyúltságában. Azért örültem ennek a hamiskártyás gesztusnak, mert szépen illeszkedik a versek többszólamúságához, összetettségéhez, a kísérletező kedvhez, a hol játékos, hol mély tónushoz. A kötetnek megvan a maga markáns íve, ezt erősíti az illusztráció, melyből egy sajátos nyúltörténet is összerakható, ami még közelebb hozza a gyerekekhez a szöveget. Egyébként eredetileg fikarcnyi nyúl sem szerepelt egyetlen versben sem, de Norbi tiszteletére egy helyen az utolsó pillanatban a sült

A verseskönyv tele van gyermeki szorongással. A *Mi lesz a hóval* címűben egészen mélyre gondol a beszélő kislány: „Anyá, mi lesz a macimmal, hogyha meghalok, / velem jöhet vagy egy másik kislánnyal alszik.” Valójában a szülőknél szól a *Milyen madár*, vagy magukat a gyerekeket szembebesíted hétköznapi félelmeikkel?

csirkét sült nyúlra cseréltem.

Valójában a gyerekek szembesítenek minket, szülőket hétköznapi félelmeinkkel. Az idézett vers akkor született, amikor apám már nagyon beteg volt, ebben az időben a legszívesebben folyamatosan menekültem volna a kislányom kemény kérdései elől. Nyíltan, élesen, természetesen kérdezett, mint egy gyerek, aki rácsodálkozik a világra. De nem lehet, nem érdemes elmenekülni a kérdések elől, válaszolni kell, őszintén, még ha annyit is, hogy nem tudom. Márpedig minden gyerek kérdez. Ez a vers sem született volna meg így, ebben a direkt formában,

ha a lányom nem így kérdez, de a többi szövegben is a hús-vér gyerek szembesít. Az áttételes, finom szorongások lehet, hogy az én gyermeki és felnőtt szorongásaim, de persze nagyon sokat kaptam, lestem el a gyerekeimtől is. Hajlamosak vagyunk úgy gondolni a gyerekekre, mint akik lebegnek a valóság fölött, pedig ők épp most fedezik föl a világot, ami hihetetlen izgalmas kaland. Persze, tele vannak illúziókkal, szertelen a fantáziájuk, és ezt nem is kell szertefosztatni. A *Milyen madár* egy intellektuális kalandot kínál a gyerekeknek a világ mélységeinek, furcsaságainak, mindennapjainak felfedezéséhez. Nem is tudom szétválasztani, hogy a szülőknek vagy a gyerekeknek szól-e a kötet, mert talán nem is kell. Annak szól, aki olvassa, aki hallgatja. Szándékosan többretegű a versek világa, mert az élő kortárs költészet egyaránt jár gyerekeknek és felnőtteknek is. Állítom, hogy az úgynevezett jó gyerekvers működik úgynevezett jó felnőtt-versként is, az a fontos, hogy jó legyen, hogy megszólítsa olvasóját.

Gyerekhangot kombinálni fontos felismerésekkel, nem rímese- ritmusos környezetben: ez a svéd gyerekversek alap receptje. Egy kislány szemén keresztül nézed a világot ebben a könyvben. Egy-egy nagyon találó gondolat filozófiai dimenziót ad a *Milyen madár* szövegeinek. Mit értett meg a felnőtt költő a gyerekszerep megélése közben? Adott Neked valami újat, akár revelatívát ez a munka?

Határozottan igen. Kezdetben sok rossz gyerekverset írtam, nem találtam a hangot, nem találtam a formát, ezért fel is hagytam a próbálkozással. Tavaly, a tavaszi nagy havazáskor lementem a kertbe, mert minden tavasszal elfelejtem megmetszeni a bokrokat. A hó földig nyomta a nyurga ágakat. Rázogattam le róluk a havat, hogy le ne törjenek, amikor felhívtott Tsík Sándor, a Csikota Kiadó egyik szerkesztője, hogy írjak nekik gyerekverseket. Azonnal elhajtottam persze, de makacsodott, mert ő szerencsére olyan makacsodós szerkesztő. Azt mondta, olyan gyerekverseket kér tőlem, mintha a *Nem Szarajevóban* kötetemet írnám. Olyan verseket kér, csak gyerekekben. Hirtelen bekattant valami, felrohantam és megírtam a címadó és egyben kötetnyitó *Milyen madár* verset. Revelatív élmény volt, hiszen a kortárs magyar költészet eszköztárából sikerült átfordítani valamit autentikus gyerekversbe. Megtaláltam a hangot és a formát.

A kislányhang sokáig kitartott, egyszer aztán azon kaptam magam, hogy szerintem itt már egy kisfiú beszél, mondjuk így, egykori önmagam. A két hang a találkozási ponton keveredik egymással, mint amikor a folyó a tengerbe ömlik, a végén viszont már a fiúhang dominál, így kap egy szép ívet a kötet. Az utolsó versek már egyértelműen az úgynevezett felnőttversek felé mutatnak, ugyanakkor megmarad bennük a gyerek szemzőge. Izgalmas kísérlet volt számomra, hogy hol lehet, hol érdemes meghúzni a határt. Kísérlet, játék, hogy mit bír el még egy gyerekvers. Azt tapasztaltam, hogy nagyon is sokat, nem szabad ettől megijedni. Való igaz, jogos, emlékeztet a svéd gyerekversekre a *Milyen madár*, viszont bevallom, a svéd kollégák engem eléggé idegesítenek. Túl program-szerűek, túl direktnek. Bár a kötet verseinek többsége szabadvers, ezért furcsának is hangozhat, de például Weöres, Kovács András Ferenc vagy Domonkos István formában írott gyerekverseiből, dalaiból sokkal többet merítettem, ugyanis a szabadversbe is sok mindent át lehet emelni a klasszikus költészeti hagyományból. Ezért nagyon örültem, hogy KAF írta a kötet fül-szövegét, fül-szövegversét, hiszen az ő gyerekverseiben közel áll hozzám az a játékos hang, mely ugyanakkor nagyon komoly is egyszerre. Más eszközökkel ugyan, de jómagam is erre törekedtem, amit szerintem jól érzékeltet a *Milyen madár* motívumait, nyelvezetét szépen bedaráló verses KAF ajánló, mely a hátsó borítón kapott helyet. Szóval, remélem, hogy hangnemében, látásmódjában, dinamikájában, komoly játékoságában sokrétűbbek lettek a szövegeim, mint amilyen a nálunk ismertté vált svéddek. Ő, családapaként azt tapasztalom, hogy a gyerekek egészen más, sajátos rétegeket hántanak le a

Weöres, Kovács András Ferenc vagy Domonkos István formában írott gyerekverseiből, dalaiból sokkal többet merítettem, ugyanis a szabadversbe is sok mindent át lehet emelni a klasszikus költészeti hagyományból

A Milyen madár visszatérő versei az ismétlésekre épülő, mantrázós darabok: miket szeretek, miket nem, mi van nekem, mi nincs. A beszélő gyerek számba veszi a világot, amit megtapasztal. Éleslátása kicsit talán illúziótlanná teszi. Több gyermekes családapa is vagy. Mit gondolsz, meg lehet, meg kell védeni gyerekeinket a valóságtól, a kegyetlenebb felismerésektől? Vagy érdemes meghagyni számukra egy ideális világ ábrándját? Meddig igen, mikortól nem?

versekről, mint mi. A felsorolás, mantrázós versek a mondókák felé mutatnak, valóban egy kis világ sajátos logikájú számba vételét adják, de pontosan a gyerekek világa miatt nem tudnak illúziótlanná válni. Ami nekünk talán veszteség, az nekik vicces, furcsa vagy érdekes lehet. A sorjázásból ki-kiragadnak egy-egy különös, izgalmas képet, tárgyat, szót, és az már le is kötötte a fantáziájukat, szövik tovább a felsorolást. A gyerekek sokkal többet érzékelnek a világból, mint hisszük. Legfeljebb másként érzékelik azt, mint mi. Gyerekirodalmat is tanítok, huszoneves tanítványaim kezdetben hátast dobtak már egy-egy Kiss Ottó-vers témáján is. Mert azt gondoljuk, hogy a gyerekeket meg kell védeni valamitől, pedig ez nem igaz, fel kell készíteni őket valamire. Ha jobban odafigyelünk, a jó mesék is ilyenek, nem gügyögnek, nem finomkodnak, mégis jók, mégis mesék. Bő évtizede volt egy komoly felfutása a kortárs gyerekírásnak, amikor kiváló magyar költők jelentkeztek gyerekkönyvekkel. Otthon nem csak este, napközben is olvasunk minden

nap a gyerekeinknek, mindenevők vagyunk, de apa rögeszméje miatt közösen áttanulmányoztuk a kortárs magyar gyerekírást. Egyszer csak világossá vált előttem, hogy nem akarom megírni a sokadik nyelvjátékos, vicces könyvet. Nem mintha ennek ne lenne létjogosultsága, mert abszolút van, de van belőle most éppen elég. Egyszerűen csak verset akartam írni, most éppen gyerekeknek. Az általad említett, komoly kérdésekkel foglalkozó svéd gyerekversek eszköztelenségéhez képest pedig sokkal gazdagabb, versszerűbb, sodróbb, gyerekesebb verseket képzeltem el. A *Milyen madár* nem a valósággal való szembesülés, az illúzióvesztés kötete, hiszen a gyerekek másként látják a világot, mint mi, fantáziájuk, illúzióik dobozába teszik ezeket a verseket is. Ugyanakkor bevállalós kötet, ami reményeim szerint a jó és igazi mesékhez hasonlóan hozzájárulhat a gyerekek személyiségfejlődéséhez. A gyereket nem kell bura alatt tartani, mert nem is lehet, fejleszteni, erősíteni, gazdagítani kell.

A szép könyvekhez vonzódok, nem csak a jókhoz. Szeretem, ha egy jó szöveg könyvtárgyként is hatni tud, ha több érzékszervet is megmozgat.

*A Milyen madár nagyon képes-könyv, egy tiszta, intakt grafikai alkotás, a szövegek tipográfiája itt messzemenően alárendeltje, a versgyűjtemény maga pedig szerves része vizuális környezetének. Már a *Nem Szarajevóban* című előző köteted is egy konceptuális műtárgy volt. Hogyan (milyen módon) vonzódasz a képzőművészethez költőként?*

Persze költőként messze azt tartom a legfontosabbnak, hogy üssön egy vers, hogy legyen súlya, legyen igazi tétje, akár ha rongyos könyvben olvasom is. Egy izgalmas kortárs gyerek-könyvnél viszont már kötelező mérce a vizuális igényesség, a gyerekek igénylik a szép és izgalmas könyveket. Míg hallgatják a verseket, elidőznek az illusztráció egy-egy részletén, elkalandoznak, fantáziálnak, összekötik a képekkel a hallottakat, ami izgalmas feszültséget eredményezhet. Szerencsére ebben messzemenőig egymásra találtunk a Csimotoával. Kiadóm rendkívül igényes, progresszív vonalat képvisel a hazai könyvkiadásban, mindig izgalmas illusztrátorokat foglalkoztatnak. Nagyon jó volt

Csányi Dórával és Tsík Sándorral együtt dolgozni, hiszen ők is rengeteg munkát fektettek bele ebbe a könyvbe, ami meg is látszik a végeredményen. A *Milyen madár* képei tele vannak játékos gesztusokkal, a finoman kidolgozott részletek között mindig akad újabb felfedeznivaló, így az újraolvasás mindig újabb élménnyel szolgálhat.

A befejezés bennünk van

Elek Tibor könyvajánlója

Úgy látszik, ha Markó Béla nagyon megszeret egy versformát, akkor attól nagyon nehezen szabadul. Így járt korábban a szonettel, s immár itt van a harmadik haikukötete is (Fűszál sziklán, 2014) a csíkszeredai Bookart kiadótól.

Markó mindent tud a haikuról, az elmúlt években esszét is írt róla, interjúkban, versekben nyilatkozott róla (most is: „egy papírlapon / apró fekete magvak / talán haiku” – Poétika), de nem csak tudósa annak a tizenhét szótagnak, amiből eredetileg egy jellegzetes távol-keleti, japán versforma (5+7+5) állt össze, hanem művészi zsonglóre is. Vélhetően szimpatizál az eredeti haiku mögött rejlő világgéppel, de bizonyára a maga hagyománykövető természete miatt is, miként a szonett esetében, láthatóan igyekszik megfelelni az eredeti formavilágnak, műfaji és formai követelményeknek, amelyeket a haiku legnagyobb mestere, első igazi

klasszikusa, Macuo Basó (1644–1694) teremtett meg. Ez azonban nem akadályozza meg abban, hogy a szonettnél még zártabb formavilág keretei, kötöttségei között is a maga mégiscsak európai magyar létélményét és szabadságvágyát fogalmazza meg („ághegyen vércse / bekamerázott mező / élned-halnod kell” – A hazáról, „véres húst cibál / fekete-fehér szarka / testet a lélek” – Úton).

Markó az új kötet verseit is, miként az előző kettőét, az egymást váltó négy évszak sorjába rendezi (ezzel is a japán haiku-hagyományokat követve), és a négy őselem (Levegő, Tűz, Víz, Föld) szavával jelölt külön ciklusokba szerkeszti. A 99 vers ezen rend szerinti egymásutánisága, ciklusai és a kötet egésze hangsúlyozza az évszakok örökös körforgása mellett a természet örökös megújulását, tavasztól tavaszig húzódik a haiku-kör ismét („fűszál a sziklán / hát mégis

repedés van / az örökléten?” – Repedés, „üres drótvázak / hogy lesz majd tavasz ebből / kell ide lsten – Kert), és a létezés teljességélményének lehetőségét.

Markó haikuinak a szövegekkel különböző viszonyt teremtő, s mindenképpen figyelmet keltő címadásai (amelyek az eredeti japán hagyományoktól eltérnek) jelzik, hogy

kötetében ezúttal is Minden („egy lány szvetterben / átfúj a szél a kerten / érik a szilva) benne van: Virágnylás, A szerelemről, Végtelen, Költészet, Mítosz, A halálról, L'art pour

l'art, Jóság, Örökség, Hazatérés stb.

A kötet egy bő félóra alatt még lassan is végigolvasható, de hogy egy-egy vers milyen időtartamú meditatálásra késztheti olvasóját, azt olvasója válogatja; annyi bizonyos, hogy ez meg nem takarítható, mert a haiku befejezése, a szerző intenciói szerint is, bennünk van.

A spanyol irodalom üstököse

Fotó: latormentamosnosotros.blogspot.com

Jesús Carrascóval Fejes Imre beszélget

A világ első könyvesei közül (J. K. Rowlingot leszámítva) kevesen mondhatják el, hogy hónapok alatt világhírű írókká váltak. Jesús Carrasco első regényét a tavaly őszi Frankfurti Könyvvásáron mutatták be, még ki sem jött a könyv, csak pdf-ben lehetett olvasni. Azóta tizennégy országban jelent meg, fantasztikus sikerrel. A Könyvfesztivál egyik kiemelt vendégét kaptam mikrofonvégre.

Úgy éreztem magam, mintha egy rég látott baráttal ülnék le beszélgetni. Elvégre ritkán adatik meg, hogy az ember negyvenkét évesen első kötetes szerzőként hasít a világhírnév felé, és sok mindenről, ugyanúgy gondolkodunk, pedig nem is ismerjük egymást. Vagy mégis. És hogy miért írja azt, ami benne motoszkál? A válasz egyszerűen csak annyi volt, hogy neki semmi más nem fontosabb, mint az emberi méltóság. Annak tisztelete és megbecsülése. Erről szól első regénye. Egy kisfiú szemszögéből látjuk azt a gonosz világot, ami körülvesz bennünket. Személyes élmények motiválták a könyvet?

Részben igen. Húszéves koromig Spanyolország középső részén éltem, és számtalan hasonló helyzetet tapasztaltam meg, amikor a zsarnokság uralkodik az egyének felett, és naponta meg kell küzdeni a betevőért és a vízért.

És miért nincsenek a könyvben nevesítve a szereplők, a helyszínek, az idő? Úgy gondolom, hogy amit írtam, az ma is jellemző Spanyolország azon részére, ahol laktam. De nem ez volt a fő szempont, hanem az, hogy ez a történet bárhol, bármikor, bármilyen gyerekkel megtörténhet, akár itt Magyarországon is, vagy, mondjuk,

Kínában, bárhol, csak nem tudunk róla. A való élet leképezése ez a regény. Egy kietlen tájon felnőni, víz nélkül? Igen, ez a való élet. Rettegésben menekülni? Igen, ez a való élet. Sokan fel sem fogják, hogy emberek a mai napig milyen körülmények között élnek. És a könyv egy gyerekről szól. Az ő szemén keresztül tudunk meg mindent, az éhezéstről, a menekülésről, a bujkálásról és a túlélésért folytatott napi küzdelmekről.

Úgy érzi, ezzel a könyvvel felelősséget vállal egy ügy érdekében?

Nem dokumentumregényről van szó. Fikció, az élettapasztalataimmal kibővítvé. De egyébként igen, abból a szempontból, hogy nekem is van két lányom és szerettem volna nekik is elmesélni, hogy vannak olyan gyerekek, akik sokat szenvednek a mindennapi túlélésért. Nekik megvan mindenük, nagyvárosban (Sevillában – a szerk.) élnek, semmi gondjuk nincs, hogy mikor isznak vizet. Igen, ez is egy üzenet.

Mennyi ideig készült a *Kegyetlen idők*?

Több mint nyolc évet dolgoztam rajta. Közben írtam egy másik regényt is, ebből csak pár fejezet volt készen, a *Kegyetlen idők*nél vaskosabb könyv volt. Közben rájöttem, hogy nem az az én stílusom. Sutba dobtam az egészet, és a mostani könyvemre koncentráltam. Lassan haladtam vele, három-négy hónap alatt írtam meg egy-egy újabb fejezetet. Szükségem volt az inspirációra és arra is, hogyan rendezzem a gondolataimat.

Hogyan lesz valakiből negyvenkét évesen író és máris világsztár?

A világsztár túlzás, talán későn érő típus vagyok, de húsz évet a reklámparban töltöttem, mint copywriter (szövegíró), rengeteg mindenhez kellett szöveget kreálnom, és egyre jobban érett bennem a gondolat, hogy papírra vessem azt, ami nyomaszt. Azt, ami az emlékeim között van, ezt

Mit/melyiket szereti jobban?

Tenger vagy hegyek?

Csak a mediterrán tenger.

Levél vagy e-mail?

E-mail.

Sör vagy bor?

Sör. Mindenképp. És mindenhol.

Kutya vagy macska?

Egyik sem.

Gaudí vagy Dali?

Gaudí.

Barcelona vagy Sevilla?

Sevilla, ott élek.

Könyvek vagy e-könyvek?

Csak és kizárólag könyvek.

Cigaretta vagy szivar?

Egyik sem.

Nyomatott vagy tv-reklám?

Az attól függ.

Iphone vagy Nokia?

Csakis iPhone.

Yahoo vagy Google?

(itt sokat gondolkodott...) Google.

szeretném másokkal is megosztani .

Akkor a kisfiú maga lenne?

Nem. Csak talákoztam több hasonló vándorral, akik meséltek ezt-azt.

Bár sokan a világban Cormac McCarthyhoz hasonlítják, szerintem van egy kis García Márquezes beütése is a regénynek. Csak nekem tűnt fel?

Csak magának.

De valami alapja csak van?

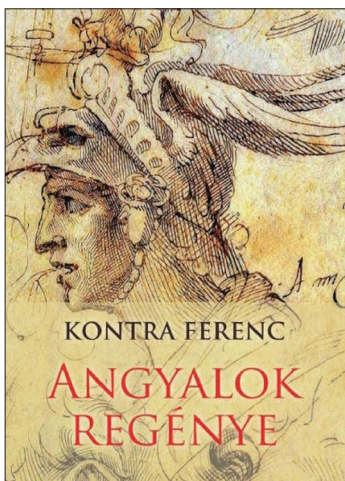
Van.

Mi az?

Az időtlenség és a helyből, térből való kihelyezettség. Ez jellemző Márqueze, de az én regényem sokkal szárazabb. Száraz. Míg Márquez egy színes világot nyújt az olvasóknak, az én regényem majdnem fekete-fehér. Csak azt tudom mondani, szárazabb. Míg Márquez hosszú, barokkos körmondatokban ír, én tömmondatokkal dolgozom. Néha egy szó egy mondat.

**És mi a regény valódi mondani-
valója?**

Az, hogy van kiút. Minden kilátástalan helyzetből meg lehet találni a kivezető utat, barátokra szert tenni, akik, ha csak azzal segítenek, hogy enni adnak, az már sikerként fogható fel. A főhős a világ erőszakossága miatt szökik el otthonról, de más emberek ellen nincsenek védőfalai, nincsenek a természet és az állatok ellen sem. A környezet és a sivár táj tükörként működik, visszatükrözik egymást a benne levőkkel, komoly kommunikáció működik a táj és a szereplők között. Meg kell találni mindkét oldalt. Ez ebben a könyvben benne van.

Kontra Ferenc
Angyalok regénye
Magyar Napló, 2014

Angyalok Könyve

Onagy Zoltán könyvajánlója

Nem semmi, mondom eljutva a 45. oldalon induló Rovinj császáráig. A szövegben elképesztő a rend, s ha rend van, minden megvan, csak odavezet előbb vagy utóbb a szerző a szöveget generáló háttérerőig. Az olvasó, amikor szoros, képekre épülő prózát olvas, és látja, hogy minden a helyén, magában keresi a hibát, miért nem lát többet. Más kérdés, hogy végigfigyelve a balkáni háborút, azt gondoltam, vajdasági író, érintett író számára „Auschwitz után többé nem lehet verset írni.” Lehet is, nem is.

Kontrának nincs szerencséje a magyarországi olvasóval, csak a kiválasztottak követhették az épülő életművet. Talán a szakmai berkekben elhíresült Drávaszögi kereszték felől (lassan harminc éve jelent meg az alapmű, hat éve az átdolgozott verzió) érdemes kezdeni az ismerkedést.

Elbeszélésről elbeszélésre új időszik, új terep, új szereplők a történelem valamelyik rejtőző zugát idézve, az elbeszélői pozíció közös, a történetek fényei félelmetesek, és a bennük megjelenő ember kínja, az elbeszélés szenvtelensége. Megje-

lenik Verrocchio, az ötvös, a regőcei orvos, Csáth, a vukovári kórház macskája, Rudolf koronaherceg komornyikja. „Gyorsabban lehetett itt öregedni. A nyirkos falak magukba szívtak egy le-gördülő cseppet mindenikiből, aki kiizzadta aznapi szerencsését”, mondja a háborús emlékektől szikrázó Hotel Osijekben.

Kontrának nincs szerencséje a magyarországi olvasóval, csak a kiválasztottak követhették az épülő életművet.

Kontra a baljóslatú Fibonacci-sorral indítja a kötetet. Karakteres helyszín, kocsmá a folyónál hajósokkal egy hegyszorosban, a folyóban lebegő angyallal, az időtálló fazonúra faragott csapos, aki a partra sodródó, lovakkal kivontatott, csuklójuknál összekötözött kivégzettek közt keresi a fiát. Terek, tájak, színek, szenvedés, mindenféle emberek, fikció és ráció. És a narrátor, aki minden történetet a legjobb pontról szemlél, és kommentál olyan mondatokkal, hogy az olvasóban megszorul a levegő. Itt, a hullákról: „A partról néztem, hogy az angyal megemeli az ingét, hogy lássa, meztelen lábával hova lép, de csak

éppen érintette a hátukat, mert a hátuk volt felül, mint akik a víz alatt édesvízi rákokat keresgélnek.”

A Kontra-elbeszélések kollektív tulajdonsága, hogy nem kellemes délutáni teázás mellékletének íród-

tak. Halál, halál, és még halál. Az élet arról szól, hogy lépdél a halál.

Kelecsényi Zoltán
Szex és mozgófilm
Scolar Kiadó, 2014,

Szex tétika

Onagy Zoltán könyvajánlója

Kelecsényi az egyetlen irodalomtörténész közel s távol, aki véletlenül (vagy szándékosan) mindig olyasmivel foglalkozik, ami érdekel. Akkor jelenik meg az első Krúdy-kötete (Nagy kópéságok) amikor harmadszor szeretek bele a nagy nyughatatlanba; amikor Újszászy tábornok életútját kutatom, Kelecsényi Karády Katalinja kínálja magát, aztán amikor kétségeim támadnak, hogy Csáth valóban úgy gondolt-e az élet és a ópium viszonyára (konkrétan: hat év alatt húsz millió évre való orgazmus), készen vár Kelecsényi Csáthtanulmánya, a „homokember”.

Most, amikor az foglalkoztat, ki képes megfogalmazni érvénnyel és világosan, hogy miért boldogtalan a nő,

egész kötetet szán a tiltások, a szabadság és szabadosság, elhaló és újjászülető konvencióknak – filmes példák alapján. A film, a szexuális forradalom, a korlátok és a tiltások rendszeréről, a forradalom szülte határsértőkről, David Lean 1945-ös Késői találkozásával nyit, az életet az 21. századra irgalmatlanul áthangszerelő vadvpornóval.

Az ember halad könyvben, felidézi a szóba kerülő filmeket, klasszikusokat, kérdezi, ezt láttam, nem láttam, nem emlékszem, rötyög Kelecsényi elképesztő humorán és bölcsességén, hol az egyik váltja ki, hol a másik. Minden oldalra jut néhány, ennek köszönhető, hogy olyan gyorsan jutunk a végére, mintha el se kezdtük volna.

Sorra veszi a téma ősbölcényeit, az élforradalmárokat: Bergmant, Truffaut-t, Agnès Vardát (a Jules és Jimmel), Polanskit, Vadimot (és Bardo-t), Antonionit (kultuszfilmje, a Zabriskie Point), és a későbbieket, Jancsó is megjelenik olasz félpornó-életművel.

Kelecsényi nem hagyja szó nélkül a szemforgató egyházak szerepét,

ahogy immár kétezer éve nyomulnak, szántják a mezőt, a természetest felháborodott körlevelekkel, amíg pedofil papok ezreinek nevesítése után el nem halkultak szépen. Kelecsényi kérdez is, válaszol is módszeresen. A tempót kérdőjelezi meg elsősorban (miközben haladunk a profi film-történetben, film-szex-történetben), amikor eltűnődik, „hová lett a stendhali elmélet igaza a szerelem kialakulásának lélektani tényezőiről?” – és nagy ívben rákanyarodik a pornóra, hová máshová? Remek fejezetcímek, remek fejezetek. Egy profi, aki mindent tud a filmről, az emberről, és minden erőlködés nélkül teszi etalonná hol a filmet, hol a embert.

Azt mondja valahol „az ezredvégi szexuális krónikák elmennek a legvégsőkig. [...] a testi kapcsolatok aritmiaja a 69-es számnál véget ér. A Káma-szútra sem tud ennél sokkal többet (de még az arabok bölcs szexkönyve, Az illatos kert sem).” Az olvasó hümmög. Hátha mégis. Hátha mégsem ennyire reménytelen a helyzet.

Interjú a vámpírral

Darren Shan íróval Tóbiás Sándor beszélget

Darren Shan az Ünnepi Könyvhéten!
Vörösmarty tér – Móra pavilon: június 13., 17:00-20:00
– Könyvek Éjszakáján: június 14., 17:00-tól
Libri Mamut Könyvárúháza: június 14., 11:00-13:00

Jó pár éve már, hogy egy Darren nevű kisfiú Larten Crepsley, a rejtélyes vámpír mellé szegődött inasnak, majd tizenkét könyvben mesélte el máig népszerű kalandjait. Az új előzménytörténet első kötete már magyarul is olvasható a Móra Könyvkiadó gondozásában, *Gyilkos Születik* címmel. A szerző vámpírokról, a munkamódszereiről és filmadaptációkról mesélt az Új Könyvpiacnak.

Darren Shan gyakorlatilag forradalmasította a fiataloknak szóló horror-regény műfaját. Voltak a kiadóknak fenntartásai tartalommal kapcsolatban?

Ó, igen! A *Rémségek Cirkuszát* szinte az összes kiadó elutasította az Egyesült Királyságban. Az ügynököm húsz különböző kiadónak küldte el az anyagot, de mindegyikük szinte egyszerre dobta vissza. Végül második olvasatra egy szerkesztő elhatározta, ad egy esélyt a könyvnek, de a hölgy születési szabadságra ment, a céghez pedig nem tért vissza. Ezután a helyére lépő szerkesztő megpróbálta a jogokat eladni az előző tulajdonosnak, azaz nekünk. Azelőtt sosem létezett olyan gyerek-könyv, mint a *Rémségek Cirkusza*. Egy sötét, furcsa és helyenként morbidnak ható fantasy regény, amely gyere-

keknek szól, de felnőtt témákat is érint. A kiadók aggódtak a negatív fogadtatástól, attól, hogy a szülők, a tanárok és a könyvtárosok egyaránt a betiltását követelik majd. Végül semmi ilyesmire nem került sor, a könyv pedig magasztaló, rendkívül pozitív kritikákat kapott. A regényeim sötétek ugyan, de mindegyikük hordoz egyfajta morális üzenetet, amit széles körben felismertek, tehát szinte semmi súrlódás nem történt. Akadt egy nagy angol könyvkereskedő hálózat, amelyik nem volt hajlandó forgalmazni a *Rémségek Cirkuszát* a megjelenése után... majd a következő évben pont ők jelölték a művet Az Év Könyve-díjra.

Larten Crepsley az egyik legközkedveltebb vámpírrá vált az irodalomban. Ez volt az oka, hogy előzménytörténetet írt a regénybeli Darren Shan kalandjaihoz?

Az általam kitalált karakterek közül mindig is Larten volt a kedvencem, de a *Vámpír Könyvek* (The Saga of Darren Shan) írása közben nem sokat tudtam a múltjáról. Már javában a *Démonvilág* sorozaton dolgoztam, amikor azon kaptam magam, hogy Larten háttértörténetén gondolkodom. Eredetileg nem állt szándékomban írni róla, csupán az életének néhány fontos mozzanatát akartam megismerni, de ezt is csak a saját kíváncsiságom kielégítése végett. Aztán ahogy a képzeletem egyre inkább dolgozni kezdett, rájöttem, egy igen érdekfeszítő, szövevényes történet vár arra, hogy elmeséljem. Egy olyan történet, ami képes a saját lábán megállni. Semmi esetre sem akartam megismételni azt, amit már az első tizenkét kötetben bemutattem. Larten történetét más irányból közelítettem meg. Míg a *Vámpír Könyvek* arról szóltak, milyen lehetett serdülő fiúként vérszívóvá válni, addig a Larten sorozat azt boncolgatja, milyen érzés kétszáz éven keresztül az éjszaka teremtményeként élni. Ez mennyiségileg karcsúbb ugyan (hiszen csak négy kötet tizenkettő helyett), de látókörét tekintve sokkal

Fotó: cambridge-news.co.uk

szélesebb, és pont ez a kihívás készítette arra, hogy visszatérjek a vámpírok világába.

Találkozott már olyan, népszerű írókkal, akik esetleg inspirálták?

Rengeteg íróval találkoztam az évek során – beleértve J. K. Rowlingot is –, de személyes inspirációt sosem nyertem ezeken az alkalmakon. Az írók a műveiken keresztül inspirálnak, de ha a személyes a találkozás megvalósul, sosem beszélünk egymás munkájáról. Szóba kerülnek esetleg a forgalmazás és a könyvpiac kérdései, elmesélünk néhány humoros történetet a rajongókkal való találkozásainkról, de sosem kezdünk az ötleteinkkel dobálózni. Az írás számomra elszigetelt, magányos foglalkozás, mondhatni szerzetesi szigorral állok a témához. Minden író a saját dolgával foglalkozik, a találkozások pedig szigorúan szociális jellegűek.

Ön rendkívül termékeny író. Szeret egyszerre több könyvön dolgozni?

Igen! Átlagosan két-három év, mire befejezek egy könyvet, de ez idő alatt tíz-tizenöt regénnyel foglalkozom egyszerre. Megírok egy első változatot, majd hónapokig pihenni hagyom, hogy közben egy régebbi kéziratot dolgozhassak, majd azt is abbahagyom, és belekezek egy új regénybe, aztán javítgatom a régebbi könyveimet és így tovább... Elég kaotikus munkamódszer, de a véremmé vált. Így nem fásulok bele egyik készülő könyvembe sem, ahogyan sok író, akik évekig egyetlen művel foglalkoznak.

A Vámpír Könyvek első három kötetéből egy nagy hollywoodi film készült. Miként vélekedik az irodalom filmbé történő átültetéséről?

Egyaránt rajongok az irodalomért és a filmművészetért, de legyünk tisztában vele, hogy mindkét dolog csupán a saját háza táján műkö-

dőképes. Rengeteg rajongó csalódik, amikor a kedvenc könyvét megfilmesítik, de ez rossz hozzáállás, hiszen két különböző történetmesélési formáról beszélünk. Egy könyv vagy egy tévésorozat esetében nagyobb lehetőség nyílik a karakterek és a történetzálak bemutatására. Egy mozifilm viszont arról szól, hogy a szűkös játékidő alatt sikerüljön minél több információt elmesélni. Sosem hasonlítok össze egy filmet egy regénnyel. Egy filmet szigorúan egy másik filmhez mérek.

Tervezi, hogy egy új sorozattal visszatér a vámpíruniverzumhoz?

Mostanában biztosan nem. Egyszer talán megírom a Vámpír Könyvek folytatását, de csak a távoli jövőben. Személy szerint nem sok esélyt látok, de ne felejtjük el, álomban sem gondoltam volna, hogy egyszer megírom Larten Crepsley történetét. Tehát sosem lehet tudni.

Ha szép jönnek

Grecsó Krisztián íróval Csapody

Az jutott eszembe, hogy furán vagy te összerakva, hogy szeretsz duplán dolgozni, a már megírt szövegeket – egyik-másikat (például a Petra-blokk egy részét, a *Csak egy táncot*) – eleve több verzióban ismerjük újra- és egybegyűrod. Azt mondják, az ember nem tudja magát szerkeszteni, itt mégis valami ilyesmi (is) történik? Miért nem volt elég csak lazán egymás mellé pakolni a már megjelent novellákat?

Igen, eddig szinte minden könyvemet duplán írtam meg. Ezt inkább ügyetlenségnek nevezném. Elkezdek próbálkozni, keresem a nyelvet, a karaktereket, ötleteket, abból születnek minták, novellák, szeletek, nevezük bárhogy. Aztán ezekből ki lehet indulni. Hiába rakod őket egymás mellé, mert csak próbálkozások, próbafúrások, nem valódi anyagnyerés. Olyan, mintha nem főznéd meg az alapanyagokat, csak sorba raknád az asztalon. Képzeld el, hogy milyen lett volna öt-nyolc oldalanként azt az elbeszélői állvalomást olvasni, hogy „Daru én vagyok.” Természetes, hogy ez min-

lányok

Kinga beszélget

den novellában ott volt, hiszen azokat külön kapta az olvasó. De együtt? Természetesen ezt a narrációs játékot meghagytam a regényben, és reményeim szerint arra szolgál, hogy erősítse, pozicionálja a „találkozás a fiatalemberrel” tükörjátékát.

A cím József Attilától jön, és nemcsak a mottót, de főleg az első harmadot nagyon átítatja Móricz. Ami nem meglepő, nem is titok, hogy régóta figyeled, ő hogyan csinálta, hogy működjön a szöveg. Ráadásul ebben az emlegetett a „Daru én vagyok” – játékban, ahogy mondtad is, benne van Karinthy. Az irodalmi előképekkel való játék, a technikára figyelés segíti a személyes élményalapot távol tartani, kezelni?

Ezzel a *Tánciskola* óta nagyon óvatosan bánok. Persze hogy vannak benne utalások, allúziók, Adytól Móriczig, József Attilától Karinthyig. Szerkezeti, technikai párhuzamok, nem tudom, ezeket lehet-e utalásnak nevezni. Mondjuk inkább tanulásnak, lopások csak Móricztól vannak. A Karinthy-játék pedig éppen ellenkező

irányú, nem a fiatalember kér számon, a fiatalember áll pellengéren. Ezen túl még elég sok kulturális kód, játék ott van a könyvben, mindenekelőtt a zene a legfontosabb. Dal-szövegek, a nyolcvanas évek magyar alternatív szcénájától a kora Depeche Mode és The Cure-hatásokon át egészen a konkrét popkultúráig. A háttérben mindig szól a zene.

Azt mondd egy interjúban, hogy kutató könyv ez, felfejt rétegeket. Hogy élted meg: szembenézős – fájdalmas is? „És csak tompán fáj már a seb.”

Kétféle író van. Aki minden könyvvel új világot kezd, meg aki bár formát és történetet változtat, mindig ugyanazt a könyvet írja. Én az utóbbi vagyok. Én

örökké énkutatásban vagyok, ha a közösség tükreben (*Isten hozott*), ha a felnőtté válás próbáiban (*Tánciskola*), ha a család és a múlt rétegein át (*Mellettem elférsz*) vagy most, a szeretni tanulás, a párkapcsolatok gyurmázásában alakuló lélek változásaiiban. Ráadásul a regényvilágok is összeérnek, fedik egymást. Olyan az egész, mint egy nagy pecsvörk. Foltok egymáson és egymásért, összetartják, értelmezik, olvassák egymást, és persze magukban is takarnak. Ez a folyamat eleinte ösztönös volt, mostanában már van benne némi tudatosság. A *Megyek utánad*ban az összes korábbi könyvemből vannak szereplők, helyszínek, motívumok. Még a *Pletykaanyuból* is. Ráadásul a záró jelenet ezen a rendszeren belül

jelöltté, duplán fiktívvé tesz egy teret, ami már korábbi fikciókból kerül ide, és többször is átíródik.

Ez igaz, de mégsem a helyszínek (*Viharsarok, Szeged, Körös*) és a fóliásátor miatt lesz ez alföldi könyv, nem is amiatt, hogy ott nem túrnak, hanem dúrnak, hanem mert az ott felnőtt férfiak lelkének kézikönyve is a regény. Daru mit kérne számon a 38 éves Grecsó Krisztiántól szerinted?

Jó kérdés. Igaz, engem sohasem hívtak Darunak. Az én valódi fiatalember énem, ha számon kérne, nem tudna sarokba szorítani, mert azt teljesítettem, amit a legjobban akart: eljöttem.

Azt is teljesítettem, hogy ugrottam, váltottam mindig, ha csak kicsit is kapart a szívem alatt valami. Egyszóval, amitől a legjobban félt, hogy félni fog, gyáva lesz, azt nem tudná rám olvasni. Világmegváltó vágyai nem voltak, író akart lenni, ez is alakulni látszik, szóval elég jól tudnám őt kezelni. Talán azon meglepődne, hogy milyen sérülékeny, fáradékony, érzékeny lett, hogy mégsem úgy van, hogy ő mindent bír.

Visszapasszolnám: Hogy lehet gondolkodni, ha szép lányok jönnek?

Kamaszként sehogy. Sőt magányos férfiként is képtelenség. Más, boldog esetben is örül a szem, ha szép lányok jönnek, de már nem kell csodát adni mindegyiknek, és nem kell folyton csodát várni tőlük cserébe.

Mihályi Czobor
Angyalok rozettája
zEtna Kiadó, 2014, 140 oldal

Angyalok micsodája?

A Zetna Kiadó könyvajánlója

A hajdani Bács-Bodrog vármegye fővárosába, a vajdasági Zomborba kalauzolja olvasóját a többnevű szerző, aki a település középkori elnevezése, Czoborszentmihály iránti tiszteletből választotta ezen alkotói entitásának megnevezését. (Voltaképpen a szerző, Fekete J. József akadémikus irodalomtörténész tizenhatodik kötetét veheti kezébe a kedves, vagy éppen kedvetlen olvasó, és ha ezen a tényállításon meglepődne, a szerzőt nem mindig hívták Mihályi Czobornak, most sem ez a neve, így munkái különböző borítók közé zárva testben azonos, szellemben csapongóan különböző identitástól erednek.) Mihályi a kötetben 24 fejezetet beszél el egy város, vagy éppen önnön maga történeteiből. Amennyiben a szemfüles olvasó most fölkapná a fejét, és nyomban James Joyce huszonnégy órára szabott alapművére, az *Ulyssesre* gondolna, a szerző kikérné magának, parlagi elbeszélőként nem világremekeket másolt.

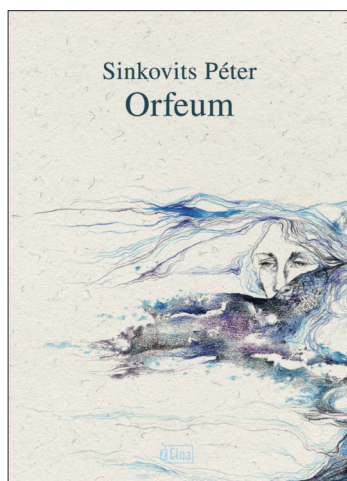
Nála mindez csupán számmisztika, hiszen mintha egyszerre szeretné neve mellett a szent, és a hitehagyott

jelzőket is látni, a 24-es osztatú el-, félre- és mellébeszélésében nem a nap 24 óráját állítja narrációjának

szerkezeti alapjául, a történet – lényegében egyetlen történet se létezik, csupán a történetek elbeszélése – történhetett 24 perc, vagy 24 év, vagy akár 240 év alatt.

A könyv egy életrajz fejezeteiként is olvasható, amelynek történetei az elbeszélővel, vagy másokkal estek meg, a Fény és a Hang közti feszes ív mentén. Az elbeszélések filmetűdként vezetnek be és ki az urbánus és rusztikus világ egymáshoz idomulásának történetébe, lassan, elmerengve, képi és zenei, máskor pedig hangsúlyosan önéletrajzi felütések mellett. A kötet illusztrátora, Szajkó István festőművész egyben társszerző is: izgalmas rajzai mellett a szövegből hiányzó egyik fejezet is az ő képi megjelenítése.

Nem bedekker, nem város- vagy énrégény a mű, amiben azért a történelem, a fakto- és autobiográfia is jelen van, hanem ezek együtt, megspékelve a hős, Rideg Aladár erotikus álmélményeivel, amelyek középpontjában a zsenge húspiac és a kovácsolt rózsablak áll, a befogadó és elengedő város nőiségének metaforájaként.

Sinkovits Péter
Orfeum
zEtna Kiadó, 2014, 168 oldal

Nem hagynak nyomot

A Zetna Kiadó könyvajánlója

A regény kulisszáit összefutó és rostálódó intellektuális dilemmák festik. Középpontjukban a megtett, az elmulasztott és a soha nem kínálkozó választások állnak. A labirintus megírt útrendszere és a végtelen lehetőség szédítő tere közötti átjárhatóság kérdései. „Ki mindent halaszt, révbé ér úgy is” – állítja a regény egyik szereplője, talán éppen a kallódó idővel küszködve, bár tudja, végső fokon „kárvallottja nincs az éveknek”, hiszen „akit az élet eddig lekörözött, egyszer majd rávágja az ajtót a mára”. Ám nehéz szert tenni azokra a rafinált módszerekre, amelyekkel el lehet kerülni azokat a – Csontváry *Sétalovaglás a tengerparton* című képét megidéző – helyzeteket, amelyekben a lassított ütemben érkező lovasok és a napernyőiket lengető nők gyűrűjében D. Lázár, a történet főhőse botorkál, miközben „léptei nem hagynak nyomot a homokfövényen”.

D. Lázár odahagyva Palermót és egyetemi tanári állását erősödő kételeyei elől menekül mindvégig. Önkéntes dél-amerikai száműzetése azonban kudarcra zárul, visszafelé

indulna, bár előre sejti, a megoldatlanságok csak gyarapodnak. A szituációk és idősíkok mozgatása „utaztatja” a szereplőket, a jelen így átbillen a múlt század harmincas éveibe, majd

tesz néhány évtizednyi ugrást előre a második világháborús esztendőkre beúszó kísértethajó-jelenetig, hogy aztán visszakanyarodjék Pest krúdys világához. Ez utóbbit vetítik előre, majd erősítik Sinkovits Péter különleges érzékkel megírt nőalakjai: Violeta, az idős halász lánya, aki ért az állatok nyelvén, Niguma, a titokzatos indiai táncosnő, majd Agnese, az olasz borkereskedő fűstszerű felesége, Zyna, a művészeteknek magát feláldozó lengyel festőnő és mások.

Az óceánjárón való hosszú utazás persze kiváló alkalmat kínál a nyugtalanító kérdések letisztázására, ehhez partner az asztaltársaságból Giuseppe Rossi, az arisztokrata családból származó szicíliai borkereskedő, aki különféle szellemi áramlatok között próbál eligazodni. Ehhez pontos vizsgálódások szükségeltetnek, nemkülönben a leselkedő ellenőrök megtévesztése, hogy végleg megszabadulhassanak az átláthatatlan összefüggésektől, megteremtve azt a kifutópályát, amely – a ráadás eleganciájával – már valódi és kiérdemelt jutalomjáték.

Díszvendégségben Prágában

Május 15–18. között, a 20. prágai könyvvásár díszvendége Magyarország volt. A Svet knihy (A könyv világa) nevet viselő rendezvényen 26 ország több száz kiadója állította ki kiadványait és mintegy 40.000 látogató fordult meg a rendezvényen. A magyar könyvkiadók kiemelt helyen, a kiállítási palota főbejáratánál kialakított nemzeti standon mutathatták be könyveiket. Az ünnepélyes megnyitón Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere kijelentette, mindent meg kell tennünk azért, hogy nyelvi különbségeink ellenére is értsük egymást, s ehhez a sajátos kulturális kincseink és gyökereink jelentik a közös nyelvet Közép-Európában.

A négynapos seregszemlén, amelyre meghívottak voltak Esterházy Péter, Földényi F. László, Háy János, Kiss Gy. Csaba, Simona Kolmanová, Mautner Zsófia, Mészáros Andor, Spiró György, Szigeti László, Tóth Krisztina, V. Detre Zsuzsa, Varga György és Vörös István, több mint húsz program várta a látogatókat. A magyar irodalom és könyvkiadás mellett ízelítőt kaptak az érdeklődők a magyar néptánc szépségéből, a magyar gasztronómia különlegességeiből, fotókiállítást te-

kinthettek meg *Budapest Bartóktól Banksy-ig*, vagy *A Hrabal-galaxis pillanatképei* címmel képzőművészeti kiállítást Bohumil Hrabal életéről, életműve magyarországi fogadtatásáról. A prágai könyvvásár magyar pavilonját felkereső vendégeket prágai színészekből verbuválódott bohóccsapat fogadta, akik *Irodalmi vurstli – Plasztikon* elnevezésű produkciójukban játékos módon csináltak kedvet az irodalomhoz, időről időre sajátos humorral meséltek el néhány

jól ismert világirodalmi remekművet. A vásárlátogatók a cseh nyelven frissen megjelent magyar szép- és szakirodalmi művek összesítő bemutatása után külön-külön is megismerkedhettek a kötetek szerzőivel és könyveikkel. A szépírók közül Háy János *A mélygarázs*, Esterházy Péter *Javított kiadás* (a mű fordítója, Svoboda Róbert nemrégiben elnyerte a *Harmonia caelestis* című regény fordításáért a legrangosabb cseh fordítói díjat), Földényi F. László *Melankólia*, Tóth Krisztina *Akvárium*, Spiró György *Tavaszi tárlat*, Kertész Imre *Valaki más*, Nádas Péter *Egy családregény vége* című könyveinek bemutatására került sor. (Kertész Imre és Nádas Péter betegség miatt nem lehettek jelen a könyvvásáron.)

A szakirodalmi művek sorában Simona Kolmanová hungarológus,

fordító, a Károly Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Tanszékének magyar irodalmat oktató tanára A 19. század magyar költői cseh fordításokban, Kiss Szemán Róbert irodalomtörténész, bohemista, szlovakista egyetemi tanár, a prágai magyar kulturális intézet igazgatója, A szláv Goethe Pesten – Ján Kollár és a közép-európai szlávok nemzeti emblematiszusa, Kiss Gy. Csaba Nemzetek és előítéletek, Vörös István, Mészáros Andor és Kiss Gy. Csaba A közép-európai komparatiztika magyar távlatai, valamint A magyar katolikus irodalom antológiája című könyvekkel ismerkedhetnek meg látogatók.

V. Detre Zsuzsa és Varga György fordítók, Szigeti László, a Zsebcserek című interjúkötet szerzője, valamint Esterházy Péter, akinek Hrabal könyve című regénye 2002-ben jelent meg cseh fordításban, Bohumil Hrabal óriási magyarországi népszerűségét elemezték. A berlini fal leomlása cím-

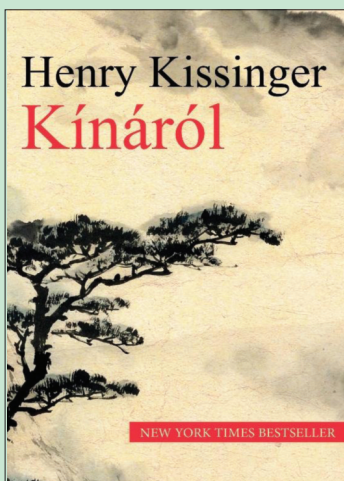

mel Jan Faktor (Német-ország), Kiss Gy. Csaba (Magyarország), Erik Tabery (Csehország) pódiumbeszélgetés során azt vizsgálták, hogyan tükrözi az irodalom és a zornaliztika a társadalom demokratizálódását húsz évvel az Európát kettéválasztó vasfüggöny lehullása után? Nagyobb vagy kisebb a szabadság, hogyan fogják fel az írók a társadalmi változásokat és hogyan tükröződik ez a felfogás az irodalomban?

Igazi vendégcsalogató eseményei

voltak a könyvvásárnak Mautner Zsófia gasztronómiai főzőshow-i. A népszerű gasztroblogger igazi magyaros ételeket főzött, de készített egyszerű finomságokat is, körözötes kenyeret (cseh sörrel), hortobágyi palacsintát vagy eperhabot réteslapok között. A bemutatóinak a különlegességét az adta, hogy kiváló cseh nyelven kommentálta a főzését. Magyar zenéről, táncról a Kecskeméti Táncegyüttes tagjai gondoskodtak, akik magyar néptáncok előadásával szórakoztatták a látogatókat.

Henry Kissinger
Kínáról
Antall József Tudásközpont, 2014

Kissinger Kínáról

dr. Osman Péter könyvajánlója

A tényirodalom legjobb darabjai fényesen igazolják a régi tételt, hogy a valóság messze izgalmasabb tud lenni minden kitalált műnél, és sokkalta tanulságosabb is. Ez azonban csak akkor érvényesül, ha mestersen tárják elénk. A történelem és a geopolitikai játszmák iránt érdeklődő, intellektuálisan erősen igényes olvasók számára Kissinger e kötete minden bizonnyal a témakör egyik legjobb könyve.

Különlegessé teszi szerzőjének kivételes rálátást biztosító korábbi pozíciója és azzal szerzett tudása, hiszen Kissinger sokáig nemcsak a legmagasabb szinten látta az USA külpolitikáját – és ennek kapcsán a geopolitika szereplőit, köztük Kínát, annak mindenkori szövetségeseit és ellenfeleit –, hanem aktívan formálta is azt. Az USA nagy befolyású nemzetbiztonsági tanácsadója, majd külügyminisztere volt egy, az egész geopolitika számára igen fontos és viharos időszakban, s jelentős részben az ő munkája is az USA és Kína közötti, húsz év szembenállás utáni közeledés, amely alapvető változást nyitott meg a világpolitikában,

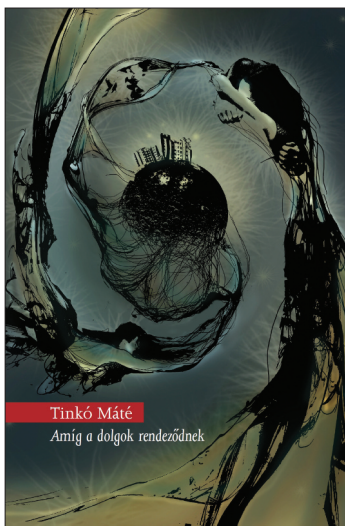
s új lehetőségeket Kína felemelkedéséhez. Ez képessé tette, hogy minden ízében, még a hangulati elemeiben is átérezze, és így értékelje Kínának és vezetőinek helyzetét, pályafutását, az eléjük tornyosuló külső és a belső kihívásokat, mindazt, aminek egy kivonatolása utóbb történelemként kerül a tankönyvekbe.

A főszereplők egyikének beszámolója továbbá olyat is tud, amire más legfeljebb csak másodkézből képes: személyes részletekkel is élővé tenni az elmondottakat, így mutatni meg a kulcsembereket, és éreztetni a tárgyalások hangulatát. Különösen sokat ad ez olyankor, midőn az

elbeszélte történések szereplőiről már él bennünk többé-kevésbé határozott kép, és ehhez képest kapunk azt jelentősen kiegészítő és/vagy árnyaló többletet.

Az újkori Kína ismerőin túl kevesen lehetnek, akiket nem lep meg például az igen árnyalt kép, amelyet Mao Ce-tungról fest, annak államférfiúi összehasonlítása Hruscsovval, Kissinger értékelése Csou En-lajról, vagy épp „az elpusztíthatatlan” Teng Hsziao-pingről. S csak az államhatalom, a birodalom működtetésének legrejtettebb mechanizmusát és gondolkodásmódját a saját gyakorlatából, közvetlen tapasztalataiból jól ismerő tud olyan, a lényegét látató áttekintést adni, amelyet itt Kína sok évszázados birodalmi történelméről kapunk.

Tény, hogy ez a kötet nem csak a szó átvitt értelmében óriási olvasmány, fizikai terjedelmében is hatalmas. A jegyzetek és az index nélkül is majd 600 oldal, amelyek mindegyikét odaadó figyelemmel érdemes olvasni. Tartalma viszont annyira lebilincselő, hogy aktív pihenésre is van olyan jó, mint a political fiction műfaj legjobbjai.

Tinkó Máté
Amíg a dolgok rendeződnek
Fiatal Írók Szövetsége, 2014

Tinkó és a dolgok

A FISZ könyvajánlója

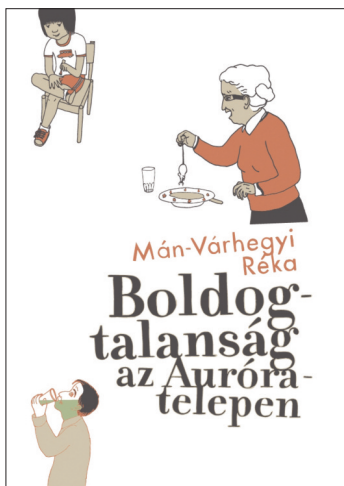
Tinkó Máté első verseskötete veszteségek, az otthon elvesztésének és az otthonra találás kísérleteinek érzelmes analízise, a háttérben egy család és egy közös terheket viselő, kezdődő önálló élet elvarratlan történeteivel. A beszéd, amely e háttérből kiválva megszólal, számol azzal, hogy a dolgok persze sohasem rendeződnek, a szálak megnyugtatóan soha nem elvarratóak, sőt még egyfajta hamisság sem elkerülhető. Ezért a versek sajátja lesz a töredékesség és az erős önreflexivitás. A lényegüket azonban az érzelmek, a kapcsolatok eredetét kereső analízis adja, amely a személyességet mindig elsősorban a megszólításokban, a másikkal való odafordulásban és egyfajta kihagyásokkal teli történetmesélésben leli meg. Az *Amíg a dolgok rendeződnek* egy lefegyverzően őszinte, tehetséges fiatal költő bemutatkozása. Fogadják szeretettel. (Schein Gábor)

Tinkó Máté első kötete – számos

magyarországi és határon túli folyóiratban történt publikáció után – a legújabb költői generáció egyik jelentős indulása lehet: érdeklődésében,

*képzelte
kivetjük, amink van,
lesben állunk,
egymáshoz igazítjuk a
késztetéseket,
testvérré leszünk ebben
a dermesztő hidegben,
és már felfoghatatlan, ami
előbb volt,
mielőtt a kör végleg bezárul,
elindulunk mesélni róla,
jégpáncél terül a síkra,
s belőlünk valami meddő
nőni kezd.*

tematikájában és poétikai megoldásaiban szintetizálja ennek a generációnak a posztmodern utáni útkeresését, felvillantva a magyar nyelvű költészet további irányának lehetőségeit. Az *Amíg a dolgok rendeződnek* kötet szinten reprezentálja, hogy a beszélő szubjektum mindig a kellő távolság megteremtésére törekszik, miközben legfontosabb érzékelésén, az érintésen keresztül ezt a távolságot, ezt a világidgenséget ideig-óráig fölfüggeszteni készül, de mégsem birtokolhatja annak tudását, hogy mire lesz képes önmagában és másokkal, a másikkal való viszony tükrében. A hallgatás helyett márpedig eszközt kell találnia, akár minden kimondott szó hatástalansága, a közvetlen nyelvi és a közvetlenül testi meddőség kockázatának vállalásával is. Vagy éppen fordítva: a nyelv közvetlenül soha nem érheti el a reprezentációra felkínált testet saját kiterjedésében.

Mán-Várhegyi Réka
Boldogtalanság az Auróra telepen
JAK + PRAE Kiadó, 2014, 220 oldal

Boldog- talanság

A JAK könyvajánlója

„Mindenkit megmért, és senkit sem talált elég nehéznek. Éles és csúfondáros pillantást vetett a világra, mire a világ összecsínálta magát, és szépen bevallott mindent. Így aztán ezekben a történetekben pont olyanok látszik, amilyen. Rémületesnek és nevelésnek. Istennél a kegyelem, tréfálkozunk vele, mint a bíró egy nem létező viccben. És tényleg lehet nevetni, igaz, csak befelé, mozdulatlan arccal a szerző vélhetően attól tart, a sírást esetleg nem találnánk elegánsnak. Hősei úgy merülnek el a semmiben, mintha a Heidegger egy menő fitnesszterem neve volna, a boldogtalanság pedig csak a szórakozás finoman perverz, trendi fajtája. A gonoszság mint esztétikai kategória? Ugyan. Ez a könyv tele van megértéssel. Ne mondják, hogy nem szóltam nagy, realista íróként köszönhetünk Mán-Várhegyi Rékában.” (Németh Gábor)

Egy önbizalomnövelő selfie a nagyükrében. Egy adag búzafülé homoktövisrel. Salsaóra, agykontroll, portréfestés, társkeresés. Ilyen és még sok más, semmiképpen sem fennkölt

eszköze van a Boldogtalanság az Auróra telepen szereplőinek arra, hogy értelmessé tegyék az életüket. Mán-Várhegyi Réka első kötete – mely elnyerte a JAK és a Mr. Sale JAKKendő díját – csupa olyan novellát tartalmaz, melyek igen közel állnak

mindennapi tapasztalatainkhoz. Jól ismerjük a megrekedt, az öregedés vagy épp a felnőtté válás nehézségeivel küzdő figurákat, mind a világot, amiben mozognak: a végeláthatatlan külvárosi lakótelepeket, a panel-lakások szűkös konyháit, a túlszűfolt egyetemi irodákat, a Kádár-korszak óta mit sem változó üdülőket a Balaton-parton. A könnyen befogadható, élvezetes humorral megírt történetek azonban többet kínálnak az egyszerű ráismerés örömeinél, mert azt is sejteni

engedik, hogy még a leghétköznapibb sorsoknak is vannak megfeythetetlen, magyarázat nélkül álló fejezetei. Mint ahogy az ítékezés előjogát sem hagyják meg nekünk, olvasóknak, hiszen nyugtalanítóan emlékeztetnek minket saját, nem

Jól ismerjük a megrekedt, az öregedés vagy épp a felnőtté válás nehézségeivel küzdő figurákat, mind a világot, amiben mozognak: a végeláthatatlan külvárosi lakótelepeket, a panel-lakások szűkös konyháit, a túlszűfolt egyetemi irodákat, a Kádár-korszak óta mit sem változó üdülőket a Balaton-parton

kevésbé neveléses csetlésbotlásunkra. A kötet anyagát gazdagítják azok a szurreálisabb, az álom és az átváltozás motívumaival játszó szövegek, melyek számos, a női identitáslehetőségekkel kapcsolatos kérdés újrarendelésére

készítetnek. Mán-Várhegyi Réka egyike a legígéretesebb fiatal szerzőknek. Írásmódja, mely leginkább az amerikai minimalista prózával rokonítható, friss és újszerű: legfőbb erénye, hogy semmi sem idegen tőle, ami emberi.

Pallag Zoltán
Noir
JAK + PRAE Kiadó, 2014, 68 oldal

Pallag noir

A JAK könyvajánlója

Pallag Zoltán első kötetében főként arra figyel, ami a szerelemben régészet, és fordítva. A *Noir* legnagyobbbrészt egy kapcsolat utómunkája, alanyi költészet visszafogott zeneiséggel, amely inkább a feltárás, mint a feldíszítés lehetőségeit keresi. „Bronzkori légvárat találtak” – mondja valaki, és egy üres gödörre mutat. Talán ő maga ásta. Talán ő az a figura, aki Pallag verseiben megszólal. „Mi az, ami a szerelemben régészet és a régészetben szerelem?” – kérdezzeti magától, és biztos válaszai nincsenek.

Sőt, nincsen semmije (mondhatja), csak dísztelen, frappáns mondatai, fanyar humora (mondhatjuk). Ez pedig épp elegendő lehet az olvasó számára, aki két szelíd küzdőféllel találkozik majd, Iróniával és Szentimentalizmussal.

Egy (vagy több) kapcsolat precíz utómunkáját láthatja, kopár gyakorlatokat. Egy hol sötét, hol szürke alakot, aki azt állítja, „egyáltalán nem

is értem / hogy jön ide az ősz”, az évszak, amelyik szinte mindig megérkezik, mint egy biztonsági őr, nehogy bármi baja essen a Pallag-féle elégiának. Persze, itt nagyon fontos a „szinte”, a halál esendő, a vers pedig képes rá, hogy a legegyszerűbb szavakkal szedje belső rímekbe, mondjuk, a barátság dicséretét, melőzve a túlzott direktséget:

*Miközben kint a hófelhők dagadtak,
és az éjszaka tömbjei töredezték,
mi nekiálltunk csocsózni, mintha
az életünk múltott volna rajta.
Persze nevettünk, mert ilyenkor ez
a szokás, de belül*

*megközelíthetetlenek
voltunk, mint egy dogon falu,
és nem hittünk a véletlenekben.
Kérdeztem is Barbit, mi a titka,
hogy minden labdája kapuba megy.
»Oda kell löni«, mondta halkan.
»Na ugye«, kiáltottam a pultos
lánynak, »mondtam én, hogy
nincsenek véletlenek.«*

Persze bonyolult este ez, a teljes vers gyónás a többiek felé, hiszen a főhős nem is volt egészen velük a kocsmában. Ott volt a lánynál gondolatban, pedig akkor már sehol se volt a lány. A szerző pedig ott jár, ahol legnagyobb kedvvel a vándorló semmit tanulmányozza. De néha mégis a boldogságot sikerül „dokumentálnia”, nem csak annak törekénységét. Pedig – ahogy például Ottlik mondja – ez az egyik legnehezebb.

Sánta György

Az este jobb,
mint a reggel

Sánta György

Miért halt meg
a szépségkirálynő?

Novellák II. – 1959–2000

papirusz book

A cselekvés rugói

Kemény András könyvajánlója

Sánta György

Az este jobb mint a reggel

Miért halt meg a szépségkirálynő?

Papirusz Book Kiadó

Miután elolvastam Sánta György két-kötetes novellagyűjteményét – *Az este jobb, mint a reggel* és a *Miért halt meg a szépségkirálynő?* – címmel, elgondolkodtam: mit ad a mai olvasónak ez a negyvennyolc elbeszélést tartalmazó két kötet, amelyeket a Papirusz Book kiadó jelentetett meg. Azt nem mondom, hogy egy percig sem tűnődtem az önmagamnak feltett kérdésen, sőt. De a válasz azért nem esett olyan nehezemre, mert az 1959-től a 2000. évig született írások egy ma már szinte letűnt, már-már elfeledett időszak dokumentumai voltak, amelyekben az elmúlt évtizedek majd minden életjelensége tükröződik. Abban is biztos vagyok, hogy a rendszerváltás időszakában születettek számára egy olyan világ tárul fel, amelyet célszerű megismerniük, hiszen az a szüleik élete volt, kérdésekkel, válaszokkal, kudarcokkal, eredményekkel, szerelmekkel és csalódásokkal együtt.

Az írások egy részét áthatja bizonyos elkötelezettség. Az a fajta elkötelezettség, amely naivan elképzelt valamiféle szocialista jövőt, emberi egyenlőséget. Akkoriban úgy

szóltak erről, hogy a nép az „emberarcú szocializmust” akarja. És az írások e részéből úgy tűnik, az író azért hadakozott, bírált, rótt fel, intett meg, hogy ez megvalósuljon, ez legyen a valóság. De talán éppen ezért ezek az elbeszélések közel hozzák ezt az elmúlt időszakot, miközben az akkori valóságot is feltárják, sőt, az író naiv buzgalmában még le is leplezi a vizszátságokat. És amikor a legjobb szándék vezérelte,

akkor mutatta be és fel a rendszer valódi arcát és annak működését. A legjobb akarattal tárta elénk a rendszer azon szereplőit is, akik nem mindig a legjobbat akarták, és a tetek, a cselekvések igazi és sajátos rugói is láthatóvá váltak. De ezzel együtt azért bírálta is őket: miért nem a legjobbat akarják. Mert úgy tűnt, hogy ő is velük együtt akarta volna azt a legjobbat, azt a „fényes jövőt”.

Tehát az írások által felölelt negyven esztendőt áttekintve nem

mondhatom, hogy ezek a novellák elvetették volna azt, ami volt, vagy valamiféle tudatos bírálatai lennének múltunknak. Viszont mindenképpen hű lenyomatainak, hogyan éreztünk, vélekedtünk s gondolkodtunk abban az időben.

De a válasz azért nem esett olyan nehezemre, mert az 1959-től a 2000. évig született írások egy ma már szinte letűnt, már-már elfeledett időszak dokumentumai voltak...

Néhány írás viszont már átvezet az egészen közeli múltba. Mit jelent a vállalkozói világ, mit jelent a terrorizmus vagy akár az emberiség egyetemessége. Természetesen az el-

beszélések jó részében megjelenik az emberi mikrovilág számtalan árnyalata: irigység, féltékenység, kisebbségi érzés, a szerelem válsága.

Végül nyugodtan írom le: megéri a fáradságot „átrágni” magunkat ezeken a történeteken, mert nem kell velük ugyan egyetérteni, de el sem kell vetni őket, csak bele kell felejtkezni a múlt és a közelmúlt igazán őszinte „tényfeltárázába”, és akkor talán sok mindent megért és sok mindent el is néz az olvasó.

Elek Tibor
Irodalom és nemzeti közösség
Napkút Kiadó, 2014

Irodalom és közösség

A Napkút Kiadó könyvajánlója

Elek Tibor esszégyűjteménye az ötvenegy éves szerző eddigi irodalomtörténeti, kritikai, esszéírói pályájának az irodalom és a nemzeti közösség összefüggésrendjéhez illeszkedő régebbi és új szövegeiből tudatosan megszerkesztett válogatás. Olyan összeállítás, amely nemcsak az elmúlt 20-25 év fontos irodalmi jelenségeit, folyamatait mutatja fel elemző, értelmező és értékelő módon, de a társadalom, a közélet, a politika aktuális kérdéseire is reflektál.

A három ciklus háromszor tizenhárom írása között ott találhatjuk a szerző olyan, a maguk idejében nagy érdeklődést kiváltó esszéit, mint például *Közép-Európa: a termékeny illúzió*, *Írópolitikások irodalma és politikája*, *Az irodalmi siker termé-szetrajza*, *Darabokra szaggatott magyar irodalom*, *a Magyar is, meg kultúra is* és olyan újabb írásait, mint például az *ÉS*-ben nemrég nagy vitát generáló *A létező magyar politikai költészetről*, majd az ennek eredményeit is összegző, a haza- és nemzetképzeteket a kortárs líránk-ban számba vevő *A költő hazája napjainkban* vagy a Korunk legutóbbi nemzet-

ankétjára írt *A nemzet közössége*. Közli a kötet a szerző Székely János és Gion Nándor monográfiája kutatási eredményeit összegező íróportréit, de egy olyan új, kötetben még publikálatlan íróportrét is, mint a Vári Fábián Lászlóról szóló és kötetekben eddig még meg nem jelent minieszéit is.

Elek számára magától értetődő irodalmunk egysége, egyetlen volta, több írásával is bizonyítja ezt, de a múltban és a jelenben is folyton szembesülni kényszerül a különböző szempontú, földrajzi tér, stílus, irányzat, ideológia, kánonok stb. szerinti megosztottságával. Fontos kohéziós erő az esszék között a szerző azon felismerhető törekvése is, hogy az irodalom, irodalmunk létezőmódjának egészét tartsa szem előtt, a történetileg változó helyzetekben.

A rendszerváltozás teremtette helyzetben elkerülhetlenné vált íróink számára is a múlttal való számvetés, a magyarság, a nemzet, a nemzeti önazonosság fogalmának újraértelmezése; a térség átalakulása, átrendeződése során szükségszerűen kerültek előtérbe ismét a közép-európaiság, a kisebbségi ma-

gyarság jövőjének, az irodalom, az értelmiség, az írástudók szerepének, felelősségének a múltat és a jelent összekötő kérdései. Különböző irányokból elindulva Elek Tibor is újra és újra szembe találja magát ezekkel a kérdésekkel. Nemcsak az első ciklus nagyesszéiben, mindjárt például a kötetnyitó, magát az esszé műfaját és népszerűségének okait körüljáró *Az esszé a történelmi jelen időben* című írásában, hanem a már említett nagy irodalomtörténeti portréiban vagy olyan alkotók kiemelkedő műveinek elemzése során, mint Esterházy Péter, Sütő András, Tózsér Árpád.

Elek Tibor empátiával, a történelmi, társadalmi, politikai körülményekről nem megfélemlítő, hanem megközelítő, közelítő a magyar irodalomhoz, annak szereplőihöz, jelenségeihez, de kíméletlenül tárgyilagos és következetes esztétikai szigorral. Szakszerű elemzéseiben, értelmezéseiben felhasználja a legmodernebb irodalomelméleti iskolák tapasztalatait is, beszédmódja mégis közérthető, a kortárs irodalom iránt érdeklődők szélesebb körei számára is befogadható.

E-könyv-világ

Tízből négy olvasó illegális forrásból is letölt, hogy hozzájusson a keresett e-könyvhöz

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület és a fesztivál-rendező Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése kérdőíves felmérést készített áprilisban a XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon a fesztivállátogatók e-könyv-olvasási szokásairól.

A kérdőíveket a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál látogatói maguk tölthették ki a rendezvény időtartama alatt a helyszínen április 24–27-e között. Bár a mintafelvétel nem országos szintű volt, a beérkezett válaszok alapján érdekes eredmények és tendenciák bontakoznak ki a kapott adatok értelmezése során. A kutatási jelentést a TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt. készítette.

A kérdőív az alábbi fő témaköröket ölelte fel: az elektronikus könyvek és az e-könyv-olvasó eszközök elterjedtsége, a nyomtatott és az e-könyvek közötti fogyasztói döntések és hátterük, az e-könyvek beszerezhetősége és az illegális források ezzel

összefüggő igénybevétele. A kérdőívet nagyobb arányban töltötték ki a nők (71%) és a felsőfokú végzettségűek (68%). A korcsoport szerinti eloszlás tekintetében kiegyensúlyozottabbak az adatok, a kitöltők legtöbbször a 31–44 évesek (30%) és a 18–30 évesek (28%) közül kerültek ki.

Dr. Bendzsel Miklós, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke szerint „a kérdőív eredményei rámutatnak, hogy az e-könyvek hazánkban is kezdenek valós alternatívát jelenteni az olvasóközönség számára. Bár a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület 2013-ban készített *Hamisítás Magyarországon* című fogyasztói kutatási jelentése szintén rámutat

arra, hogy a fiatalok mintegy harmada használ illegális forrásból származó tartalmakat, arra is felhívja a figyelmet, hogy a megkérdezettek átlagosan 21 százaléka fizetne akkor a legális tartalomért, ha ahhoz olcsóbban juthatna hozzá, mint jelenleg.”

Az elnök emellett hangsúlyozza: „feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a könyvszakma és a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület tegyen közös lépéseket az olvasók számára az illegális felhasználások valós alternatíváját jelentő legális piaci modellek kialakítása és a tudatosság-növelés terén, így csökkentve a szürke felhasználások mértékét. A lopott gyümölcs íze nem olyan finom, mint a jogszerűen megszerzetté, ahogy pedig a lopott gyümölcs orgazdáját büntetik, ugyanúgy az e-könyvek illegális forgalmazói elleni fellépés is szükséges.”

Zentai Péter László, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének igazgatója szerint: „a mostani felmérés alapján amennyire öröndetes, hogy az újdonságok iránt fogékony fiatal korosztály körében egyre elterjedtebb a korszerű e-könyvek használata, azaz az olvasáskultúra a digitális térben sem szorul vissza, olyannyira megdöbbenő szembesülni azzal, hogy az elvileg legtudatosabb állampolgárok, a felsőfokú végzettségűek jelentős része számára szinte teljesen közömbös, hogy olvasnivalójukat legális vagy illegális forrásból szerzik-e.

Nyilvánvaló, hogy az oktatás minden szintjén tudatosítani kell, hogy az illegális letöltés éppolyan lopás, mint a bolti tolvajlás. Legalább ennyire fontos azonban az is, hogy a kalózkodó oldalak üzemeltetőire a törvény teljes szigorával kellene lesújtani.”

A kutatás összegzett eredményei

A kutatásban részt vevők, vagyis a kérdőívet kitöltők majd egyharmada rendelkezik olyan eszközzel, amellyel tud elektronikus könyvet olvasni.

A lopott gyümölcs íze nem olyan finom, mint a jogszerűen megszerzetté, ahogy pedig a lopott gyümölcs orgazdáját büntetik, ugyanúgy az e-könyvek illegális forgalmazói elleni fellépés is szükséges.

Ugyancsak magas számban jelezték a válaszadók, hogy már olvastak (valaha) elektronikus könyvet, arányuk majdnem eléri az 50%-ot és további 9 százaléknian azt jelezték, hogy rendszeresen olvasnak e-könyvet.

A válaszadók 44%-a egyáltalán nem olvas e-könyvet (függetlenül attól, hogy van-e olvasóeszköze vagy sem), 28%-ának ugyan nincs olvasóeszköze, de olvas e-könyvet, és további 28%-ának van olvasó eszköze is és olvas is elektronikus könyvet.

Ha egy könyv nyomtatott és elektronikus formában is elérhető, a válaszadók 13%-a választja az e-

könyvet elsősorban, 84%-uk marad a hagyományos, nyomtatott formánál. Az olvasóeszköz megléte nagy befolyásoló erővel bír a választásra: azon válaszadók közül, akiknek van e-könyv-olvasó eszközük, több mint egyharmadnyian választanák ez e-könyvet a hagyományossal szemben.

A nyomtatott könyvet inkább a könnyebb beszerezhetősége teszi vonzóvá, míg az e-könyvet a kedvezőbb ár miatt választanák többen.

Az e-könyvet olvasók több mint fele hozzájut ahhoz a könyvhöz, amit olvasni szeretne – csak valamivel kevesebb mint egyharmadnyian jelezték azt, hogy nem jutnak hozzá, mert sok könyv csak nyomtatott formában jelenik meg.

A válaszadók fele töltött már le az internetről könyvet – legnagyobb arányban azok, akiknek van olvasóeszközük. Azok körében, akik már töltöttek le valaha az internetről e-könyvet, viszonylag sokan, 42%-nyian nyilatkoztak úgy, hogy volt példa arra, hogy illegális forrásból töltöttek le.

Az illegális tartalmak magas arányú használatát jelzi az is, hogy a letöltőknek mindössze 30%-a nyilatkozott úgy, hogy egy e-könyv beszerzésekor figyel arra, hogy csak legális weboldalról szerezzen be könyvet.

A válaszadók 43%-a ugyan figyel arra, hogy legális legyen a letöltés, de igénybe vesz illegális forrást, ha a könyvhöz csak azon keresztül juthat hozzá. A kérdőívet kitöltők majd egynegyede számára egyáltalán nem fontos, hogy legális vagy illegális a weboldal, ahonnan a könyveit letölti.

Elsőkönyvesek

Fotó: Szilágyi Stefánia

Hidas Judit képviselte hazánkat az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválján Az íróval Szabó Tibor Benjámint beszélget

Az Európai Elsőkönyvesek Fesztiválja különleges képződmény: az egész kontinensről összetrombitálják a legtehetségesebbnek tartott, pályainduló szerzőket, és párbeszédhelyzetbe hozzák őket. Mit várta előzetesen a programtól?

A fesztivál nyilván élményközösséget is teremt a résztvevők számára. Mit tudtál meg arról, hogy másfélék-e, ha igen, mennyiben másfélék az írói pályaindulás körülményei, mondjuk, Dániában vagy Spanyolországban, mint Magyarországon. Szerezteél barátokat a csapatból?

Nekem önmagában az nagy megtiszteltetés volt, hogy én képviselhettem Magyarországot a fesztiválon, valójában úgy fogtam fel, mint egy díjat, nem voltak előzetes elvárásaim. A kerekasztal-beszélgetésektől egy kicsit tartottam, nincs még ilyesmiben rutinom, de már itt volt az ideje, hogy kipróbáljam. Nagyon izgalmas volt egyébként az Európa-pontban tartott írói blokkok egy része, sokszor tanulságosan kiütkezött a különbség a kelet- és a nyugat-európai írók gondolkodásmódja között.

Valahogy mindig más a hangulata egy nemzetközi találkozóznak, mint ahol csak magyarok vannak, és ezt nagyon szeretem. Egy-két emberrel a kerekasztal-beszélgetéseken kívül is váltottunk pár szót, de mivel a magyar résztvevő nem lakik együtt a többiekkel, ezért igazi kapcsolat nem alakult ki, csak facebook ismeretség. De ki tudja, ha pár év múlva újra találkozunk, talán ez az esemény jó kiindulópont lesz! Én ennél többre nem is számítottam. A pályatársakkal kapcsolatban az volt a legérdekesebb, hogy az egyik moderátor megkérdezte, mennyire fontos nekik, hogy más írókkal kapcsolat-

ban legyenek, tagjai-e otthon írószervezeteknek, és mindenki magányos farkasnak vallotta magát, akinek ez nem számít. Ez nekem furcsa volt az itthoni helyzethez képest. Nem mintha én tele lennék íróbarátokkal, sőt, de fontosnak tartanám, hogy legyen néhány olyan író, akivel meg tudom osztani a gondolataimat, és úgy látom, Magyarországon abszolút pezsgő irodalmi élet van. Az

már más kérdés, mennyire nehéz itthon valódi szakmai barátságokat kiépíteni. De ezek szerint ez külföldön sincs másképp.

Egy nemzetközi könyves programnak magától értetődően célja, hogy külföldi piacokhoz segítse a résztvevőket. A fesztivál ebből a szempontból is egyre sikeresebb: Horváth Viktornak például szépen alakul, formálódik az európai piaci bevezetése. Ebből a szempontból történt veled izgalmas a programsorozaton vagy utána? Elkezdődött a puhatolózás kiadók, ügynökségek részéről?

Annyit tudtam a fesztiválról előzetesen, hogy inkább a külföldi szerzőknek segít az itthoni megjelenésben, ezért nem számítottam arra, hogy megrohamoznak az ügynökök. Igazából ebben még én sem vagyok elég tudatos, most annyi más öröm, sikerélmény ért, hogy nem tartottam fontosnak, hogy ebbe túl sok energiát fektessenek a fesztiválon. A könyvem esetleges fordítását, ügynökhöz való eljuttatását egyelőre a fesztiváltól függetlenül intézzük a L'Harmattan Kiadó segítségével. De a helyszínen megismerkedtem például a berlini könyvtár egyik kolléganőjével, aki adott pár jó tippet.

A *Hotel Havanna* a kulturális média élénk érdeklődése mellett él a könyvpiacra, egy igazán lendületes pályaindulás tanúi lehetünk. Miközben ez valójában a második indulásod, hiszen jó néhány évvel ezelőtt már az *Élet és Irodalomban* publikáltál. Aztán jött egy szünet. Alkotóként ugyanazt folytatod, amit korábban megszakítottál, vagy ez egy másik irány?

A folyóiratokban való publikálás szerintem csak az előszobája az írói indulásnak, nem tartom másnak az akkori irányt, de jó pár év eltelt az első novellám megjelenése óta, és én sokat változtam, ami nyilván meglátszik az írásokon is. De a mostani kötetbe sok olyan novella került be, amelyek kegyetlen nyersséggel fogalmaznak az emberi kapcsolatokról, sokszor szélsőséges történeteken keresztül. Én inkább azt látom, ez az irány talán idővel szelídül, de valószínűleg ez a következő kötetemben látszódik majd.

Egy prózaírótól mindenki regényt vár. Megfelelsz ennek az elvárásnak, vagy inkább próbálsz másféle utakat keresni? Min dolgozol most?

Bennem nincs megfelelés az elvárásnak, mert mindig is arra vágytam, hogy regényt írhattak, csak elsőre túl nagy falatnak tűnt. Könnyebb egy novella szerkezetét, figuráit, cselekményét átlátni, nyelvezetét kidolgozni, mint nekiugrani több száz oldalnak. Most egy regényen dolgozom, amit már elkezdtem pár éve írni, de látom, hogy jót tett a novellaírás, jobban észreveszem a hibákat, szinte mindent átírok benne, ami már félig-meddig készen volt. A végeredményt persze majd meglátjuk. De biztos, hogy fogok még novellákat is írni, és nem a *Hotel Havanna* volt az utolsó ilyen kötetem.

A pályatársakkal kapcsolatban az volt a legérdekesebb, hogy az egyik moderátor megkérdezte, mennyire fontos nekik, hogy más írókkal kapcsolatban legyenek, tagjai-e otthon írószervezeteknek, és mindenki magányos farkasnak vallotta magát, akinek ez nem számít. Ez nekem furcsa volt az itthoni helyzethez képest. ...úgy látom, Magyarországon abszolút pezsgő irodalmi élet van.

20 éves a Scolar

Érsek Nándor

Sugár S. András

Érsek Nándorral és Sugár S. Andrással Szabó Tibor Benjámint beszélget

Emlékeztek még, miért éppen Scolar lett a kiadó neve az 1995-ös alapításkor?

Érsek Nándor: Mindenképpen olyan nevet kerestünk, ami kifejezi, hogy a kiadó tevékenysége az oktatáshoz, segédkönyvekhez kapcsolódik. Természettudományi könyvekben gondolkodtunk, de az első időben nem is volt egy összetett jövőképe a kiadónak. Mi azt tudtuk, hogy a családi kincset tovább kell örökíteni, nem szabad veszni hagyni Obádovics Gyula matematikakönyveit. Korábban a Műszaki Kiadónál volt a mű, de akkor valami miatt nem tudott a szerző és a kiadó megegyezni. Egy 800 oldalas kézikönyvről van szó, a kötet előkészítése egy teljes évet vett igénybe, és abban az évben nem is volt más címünk. A szakkönyvek átfutási ideje egészen más, mint a jól megírt fiction műveké, a kétkötetes *Biológia Enciklopédiánk* például három évig készült.

Az Obádovics-könyv már Scolar Kiadó néven jelent meg?

É. N.: Igen. Felmerült még az Infinit Kiadó mint név, és akkor lehetett volna egy fekvő nyolcas a logója, de végül anyósom ötlete győzött, a

Scolar Kiadó. De nem is volt annyira lényeges a név, mert nem volt hosszú távú terv. A matematikakönyv jelentős sikere alapozta meg azt, hogy professzionális könyvkiadásba kezdünk. A második évben két címmel, a harmadikban négygel jelentünk meg, és ezek mind természettudományi szakkönyvek voltak.

Mikor alakult át a Scolar a mai, összetett portfóliójú kiadóvá?

É. N.: Magasan kezdtük a könyvkiadás egyéb területeit is. 1998-ban kapcsolatba kerültem A. J. P. Taylor örökösével, megismerkedtem Spiró Györggyel, és ezekből a személyes kapcsolatokból társadalomtudományi és szépirodalmi címek lettek. Így nyílt a kiadó portfóliója.

Hogyan ismerkedtetek össze? András, te 2005-ben hogyan kerültél a Scolarhoz? Volt könyves múltad előtte?

Sugár S. András: Semmiféle kapcsolat nem volt korábban a könyves szakmával, befektetési területen dolgoztam. Mi úgy ismerkedtünk össze, hogy együtt karatéztunk Nándival. Rengeteg edzőtáborban voltunk együtt, és 2004-ben, amikor a Scolar készítette elő Soros György Az

amerikai hatalmi lufi című könyvét, Nándi kérte, hogy nézzek már bele, a fordítást ellenőrizzem. Akkor kezdtünk el beszélgetni könyves kérdésekről, és a következő évben beszálltam a kiadói munkába és a kiadóba.

É. N.: 2005-re ez már egy általános kiadó volt, mert az ezredforduló körül nyitottunk a nemzetközi kooperációban készülő könyvek felé, ezek is mind az oktatásban is felhasználható ismeretterjesztő könyvek voltak. Ezek közül lett a legsikeresebb a Ravensburgerrel az együttműködés, de a *Csillagászat gyerekeknek* című kötet is már hét kiadást élt meg.

A gyermek ismeretterjesztő szegmensben a jelentős siker mit jelent, számszerűsítve?

É. N.: Jelentősen tízezer fölött. De ugyanígy nagy siker a kiadó 3D-s anatómiai atlasza, amelynek a bevétele vetekedik az Obádovics-féle *Matematikával*. A gyerekeknek szóló ismeretterjesztők négy-öt utánnyomást, az Obádovicsot a tizenharmadik kiadásnál indítottuk, és most a tizenkilencediknél tart.

S. A.: Nekem az Obádovicsból a

második kiadás van meg, 1957-ből. Dedikáltattam is a tanár úrral.

É. N.: Na, azt kellett átdolgozni. Amikor mi piacra küldtük a könyvet, teljes átdolgozáson ment át, a kilencvenes évek matematikájához és matematikaoktatásához igazítottuk az anyagot. Az oktatásban különösen hamar megporosodnak a módszerek, a példák. Különben épp most jött el az idő, hogy megint újraértelmezzük ezt a munkát, a feladatoknak ma már a tőzsdéről és egyéb aktuális jelenségekről kell szólniuk, ismert és életközeli folyamatokon kell megmutatni a matematikai összefüggéseket. Az ötvenes években a munkaverseny érintő feladatok voltak aktuálisak, ma meg már másféle témák az érdekesek. És az eszközök is változnak, a logarléc használatát például elhagytuk az anyagból, mert a számológépek eltörölték a használatát. Bár, ízes lett volna tőle a könyv, hiszen a logarléc egy megkerülhetetlen kultúrtörténeti tárgy, eszköz. A jelentősége viszont megszűnt.

A Sclar ismert arról, hogy az újdonságkínálat mellett egy nagyon stabil backlistet épített. Ez szándékos, tervezett fejlesztés eredménye?

É. N.: Maximálisan tudatosan keressük és gondozzuk azokat a címeket, amelyek tíz-húsz év múlva is értéknek számíthatnak. A borítókat, persze, ezeknél a címeknél is rendszeresen cserélni kell, a borító a könyvészet leggyorsabban avuló eleme. Alig találni olyat, ami húsz évet kibírna.

S. A.: Azt láthatod, hogy a non-fiction szegmensben nagy elhivatottsággal dolgozunk, olyan életműsorozatokat és teljes nagy sorozatokat gondoz a Sclar, amelyek nagyságrenddel nagyobb kiadónak is becsületére válna. Ilyen a *Titkok nélkül*, vagy ilyen

az *Idődetektívek*. És van egy harminc címből álló dizájn sorozatunk, ami vélhetően a legnagyobb kiadói teljesítmények közé tartozik. Hiányt pótolta a hazai piacon.

Az ilyen típusú könyvek piaci bevezetése mennyiben más feladat, mint egy best-selleré? Például egy dizájn könyvet eladni, ami rétegmenték.

S. A.: A 2008 utáni gazdasági visszaesés a téma iránt szemlélődőként és nem szakemberként érdeklődő vásárlókat kiszorította a piacról, az ilyen könyvek vásárlására nekik már nem jutott pénzük. Ugyanakkor egyre több, vizuális kultúrával foglalkozó oktatási intézmény alakul, például a Soproni Egyetemen, különféle magániskolákban. Ezek a helyek oktatási tankönyvként szívják fel a szakmai kiadványainkat.

Ezeket akkor jórészt a könyvesbolti rendszeren kívül értékesítitek?

S.A.: Kényszerűségből működtetjük a másodlagos, harmadlagos piacon az ilyen típusú könyvek kiadását, értékesítését. A dizájn könyvek forgási sebessége értelemszerűen alacsony, ezért van olyan könyvkereskedelmi lánc, ahonnan kiszorul, nem fogadják be, mert túl lassan fogy el.

A skandináv irodalommal hogyan kerültetek kapcsolatba?

É. N.: Személyes vonzódás miatt. Van egy olyan utópisztikus vágyam, hogy egyszer majd a magyar társadalom is azon a minőségen tudjon működni, mint a skandináv közösségek. Ez a vágy találkozott azzal a lehetőséggel, hogy az egyik legismertebb skandináv fordító, Szöllösi Adrienne megkeresett, hogy hozna egy könyvet a Sclarhoz. Ezután egy ideig Adrienne hozta az ötleteket a kiadóhoz, és mi válogattunk.

És van most már skandináv világsztárotok is – Sofi Oksanennel.

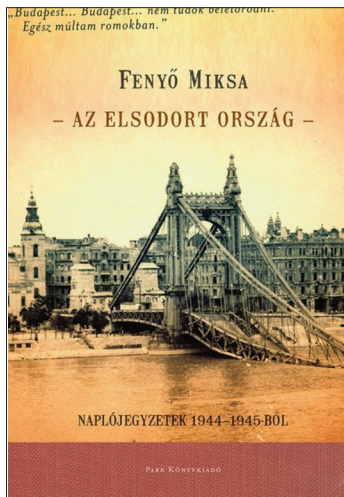
É. N.: Nem ő az egyetlen skandináv világsztárunk. Linn Ullmann, Per Petterson, Kim Leine vagy Janne Teller a kétezres évek legnagyobb skandináv írói közé tartozik.

S. A.: Vagy Karin Fossum. Érdekes, hogy amíg például Erlend Loe munkássága Magyarországon nagyobb, jelentősebb rajongótábort szerzett, mint Nyugat-Európában, addig Fossum vagy Per Petterson nálunk nem szólt akkorát, mint amekkora a nemzetközi hatásuk, rangjuk.

Amikor Oksanent idehoztátok, akkor még nem volt az a futtatott sztár, mint ma, az Északi Tanács Díja jóval később jött.

É. N.: Most már hat éve lesz, hogy megvettük. Akkor még Oksanen egy irodalmilag izgalmas, de nemzetközileg ismeretlen szerző volt. Ez egy alap technikája a kiadónak. Már befutott szerzőket megszerezni szinte lehetetlen, olyan licitversenyben kellene részt venni, amibe nem szeretnénk beszállni. Nekünk ki kell találnunk, hogy kiből lesz később sikeres író. A legfrissebb ilyen szerzőnk Rainbow Rowell, aki, amikor megvettük, egy ismeretlen figura volt, ma a nemzetközi Young Adult-szegmens egyik legértékesebb szereplője.

S. A.: Oksanen valami különleges dolgot tudott elérni Magyarországon. Nagyon ritkán fordul az elő, hogy valakit a közönség nemre, vallásra, pártállásra tekintet nélkül ugyanazzal a tisztelettel fogadnak el. Ez szinte csak klasszikusokkal fordul elő, Oksanen mégis megcsinálta kortársként, fiataloként, nőként. Mert társadalmi szinten képes érvényes felismeréseket tenni.

Fenyő Miksa
Az elsodort ország
Park Kiadó, 2014

Az ország sorsáról

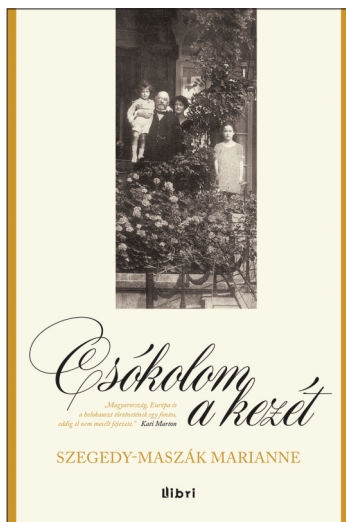
Hercsel Adél könyvajánlója

Fenyő Miksa, a legendás Nyugat alapító főszerkesztője mindig is azt vallotta magáról, hogy látónoki képességekkel bír. A médium mintha a síron túlról figyelmeztetne bennünket 1944 szeptemberében naplójába lejegyzett soraival, amelyeknél ma talán kevés aktuálisabb és megfontolandóbb gondolatot idézhethetnénk a magyar történelmi emlékezettel kapcsolatban: „Nekünk igenis fel kell tárunk a múltat a magunk számára, hogy tisztán lássuk az okokat, melyek bennünket ebbe a katasztrófabá taszítottak, egyszóval a felelősséget, mely bennünket terhel. S ebben egyes-egyedül a magunk erejére vagyunk utalva. Ha pedig ez a belátás nem száll meg igazán bennünket, ha abban a meggyőződésben fogunk élni, hogy minket semmi felelősség nem terhel, akkor féltő, hogy az új magyar történelem sorozatos katasztrófák seregszemléje lesz.”

Fenyő Miksa 1944. március 19-től, az ország német megszállásától 1945. január 19-ig, az oroszok bejöveteleig bujkált Budapesten. Ekkor írta a rejtkehelyéül szolgáló lichthof magá-

nyában, az idei könyvfesztiválra újból kiadott *Az elsodort ország* című naplóját, amelyben arra a kínzó kérdésre kereste a választ, hogy „Magyarország hogyan juthatott idáig”.

Az okok és az összefüggések feltárása mellett rendre visszatér ahhoz a dilemmához is, vajon mit lehetne tenni az ország sorsának jobbra fordításáért. Fenyő Miksa naplója azonban sokkal több, mint pusztán visszaemlékezés, hiszen a szerző az aktuális események megörökítése mellett folyamatosan reflektál az európai kultúra állapotára, és igyekszik felvázolni az Európa előtt álló jövőt is. Mindeközben Fenyő Miksa memoárjában a nemzet lelkiismereteként szólal meg: 1940-es évek közepén szinte egyedüliként mer beszélni arról, amiről a legtöbben hazudtak vagy hallgattak. Az 1948-ban Rómába, később Párizsba, 1953-ban New Yorkba, végül Bécsbe emigrált szerző például egy percre sem tagadja a magyarok felelősségét a népiirtásban. „Nem igaz, hogy a német birodalom háborús gépezete ráfeküdt Magyarországra. Mi magunk határoztunk álláspontunkról.” Fenyő Miksa naplójával a kimondás bátorságára tanít bennünket, és a maga sajátos szemüvegén keresztül segít megismerni múltunkat, továbbá feldolgozni a ma is égető történelmi traumákat.

Csókolom a kezét!

Hercsel Adél könyvajánlója

Szegedy-Maszák Marianne
Csókolom a kezét!
Fordította: Rakovszky Zsuzsa
Libri Kiadó, 2014

Az oknyomozó újságíró több évtizedes pályafutása során mindig lázasan kutatta az igazságot, mert mindennél fontosabbnak tartotta, hogy feltárja a megoldatlan ügyeket, és felszólaljon az áldozatok védelmében. Túl számtalan tényfeltáró cikken, Pulitzer-díjon és elismerésen, a legnagyobb rejtély még mindig nyitva állt előtte: ki ő valójában, és mi történt szülei múltjában, ami miatt gyerekkorától kezdve tudomásul kellett vennie, hogy az ő generációja soha nem lesz olyan jelentőségteljes, mint felmenőiké. Hiába élnek családjában az idősebb nemzedékek tevékenység nélküli életet, csak az számít, ami egy korábbi életben, egy számukra elveszett világban történt.

Szegedy-Maszák Marianne újságíró, aki többek között a The New York Times Magazine és a Newsweek munkatársaként dolgozott, néhány évvel ezelőtt egy költözés során akadt rá édesapja édesanyjához írt leveleire. Marianne a negyvenes évekből származó magyar nyelvű leveleket lefordíttatta angolra, hogy feltáruljon előtte az elveszett magyar múlt, amely mindig is titokzatos árnyék-

ként lebegett családjá élete felett. Élete legnagyobb oknyomozó munkája azonban csak ezután következett: a családi dokumentumok és történelmi források nyomába eredt, hogy végre megismerje szülei szerelmének igaz történetét, és azt az emigráció előtti rémségekkel teli

Túl számtalan tényfeltáró cikken, Pulitzer-díjon és elismerésen, a legnagyobb rejtély még mindig nyitva állt előtte: ki ő valójában, és mi történt szülei múltjában, ami miatt gyerekkorától kezdve tudomásul kellett vennie, hogy az ő generációja soha nem lesz olyan jelentőségteljes, mint felmenőiké.

korszakot, amely majdnem örökre elszakította Szegedy-Maszák Aladárt Kornfeld Hannától.

A négyéves kutatómunka ered-

ményeként két rendkívüli magyar család története bontakozott ki előtte. A kozmopolita, zsidó anyai Kornfeld család tagjai közt például megtaláljuk a legendás csepeli gyáralapító Weiss Manfrédot. A keresztény, felső-középosztálybeli, erős magyarságtudattal rendelkező

Szegedy-Maszák családból származó antifasiszta Aladárt 1944-ben Budapesten elfogta a Gestapo, majd megjárta a dachau koncentrációs tábor. 1945-ben Magyarország megbízott követeként Washingtonba küldték, de a kommunista hatalomátvétel után feleségével inkább az emigrációt választotta. Szegedy-Maszák Marianne Csókolom a kezét című könyvében családjának országokon átívelő viharos, bonyodalmakkal és menekülésekkel teli

történetét írta meg, amely szétválaszthatatlanul összeforrt Magyarország és Európa történelmével.

Fotó: polarimagazine.com

Durva dolog kamasz lenni

Patrick Ness íróval Botta András beszélget

A *Chaos Walking* trilógia szerzője, a *Soha nincs vége* és *Daruasszony* című új regényeivel a könyvfesztivál vendége volt. Rajongok a sci-fiért, az Európa Kiadó pedig tálcán kínál nekem ehhez riportalanyokat. A trilógia egy olyan világban játszódik, ahol a gondolatok az elmékben folytonos mentális zajként hallatszanak. Ebben a világban erőszakos háború robban ki, aminek kegyetlen szabályait a kamasz főszereplő Todd nem tudja, és nem akarja elfogadni. Jellemfejlődés és biztos kézzel adagolt akció bőven, lehetetlen sci-fi regény!

A *Chaos Walking* mindhárom kötete egy picit más hangvételű...

Az első a menekülésé, a második a zsarnokságé, a harmadik pedig a háború könyve! Mindegyikben más próbatételek és kihívások elé áll a főszereplő, de mindegyikben a saját félelmeivel is meg kell küzdenie.

A sötét oldal végig jelen van, és sokszor kísérti meg Toddot.

A karaktereket önmagadból teremtet meg?

Az összes karakter én vagyok. A jó és rossz oldalamból, gyermek, kamaszkori és felnőtt tapasztalataimból állnak össze. A tizenévesekhez eleve hatalmas szimpátiával viszonyulok, mert nagyon nehéz kamasz-nak lenni. Én is örültem volna annak idején, ha valaki mellettem áll, együttérzéssel, szimpátiával! A főszereplőmnek ezt próbáltam megadni.

Nemcsak az emberekről írsz nagy szeretettel, hanem állatokról is. Van kutya szereplő, lovak és idegen létformájú élőlények is, ezek beszélni is tudnak. Vannak saját állataid? Kutyám és macskám is volt. A cica néma volt, semmilyen hangot nem adott ki, kivéve, amikor a macskaalmon végezte a dolgát. Akkor összevissza nyávogott, gondoltam, hogy erről akar velem beszélni. Kigondoltam a cicának egyszerű, emberi szavakat, aztán kutyára is továbbfejlesztettem, jól szórakoztam. A kutya mindig közli a gazdájával például, hogy: „jó kaki”! A birkák pedig annyira együgyűek, hogy csak ennyit mondogatnak: birka-birka! De nem akartam megmaradni ezen a poénos szinten, hanem jellemet is akartam alkotni az állati szereplőknek.

Az összes, rólad megjelent képen mosolygysz – de gyakran írsz a halálról. A legtöbb ember érzéseiben, hangulataiban ott van a sötétség, a sötét oldal. Mire felnövünk, elfelejtjük, hogy milyen durva dolog kamaszknak lenni! Folyamatosan változik a test, nagyon furcsa biokémiai anyagok szabadulnak fel, nagyon otthontalan és durva érzés így élni. Ebben az állapotban szinte természetes, hogy minden tizenéves érdeklődik a szélsőséges dolgok, vagy éppen a halál iránt. Nézd meg, hogy miket írnak a kamaszok; igazán sötét dolgokat! Én nem is érezném jól magam, ha annyira sötét dolgokkal kellene foglalkoznom, mint nekik. Ők sokkal nyitottabbak a halálra is. Ahhoz, hogy reményt adóan és meleg barátsággal fordulhassak feléjük, érezniük kell, hogy én is nyitott vagyok a témára! A hitelességemhez szükséges, hogy én se hazudjak sem erről az otthontalanságról, sem a sötétségről, mert így tudnak tőlem bármit is elfogadni!

A Daruasszony egy japán népmesén alapuló, de nagyon is reálisan megfogalmazott történet. Valóságosnak tűnő eseménysorral indul, aztán közbeszól egy mítosz, és innentől keveredik valóság és misztikum.

A Daruasszonyt hogyan ajánlanád? Nagyon ritkán szoktam bármilyen könyvet ajánlani! Nekem az olvasás annyira személyes ügy, ha én félrevonulok olvasni, tudni sem akarom, hogy másnak mi a véleménye az adott műről. A *Daruasszony* egy japán népmesén alapuló, de nagyon is reálisan megfogalmazott történet. Valóságosnak tűnő eseménysorral indul, aztán közbeszól egy mítosz, és innentől keveredik valóság és misztikum.

Milyen egy jó könyv? A könyvek csak szavakból állnak. Egy jó könyv elismeri magáról, hogy csupán szavakból áll, de te mégis érezni fogsz valamit a végén!

Asimov, vagy Bradbury? Humánus, vagy a tudományos; nálad ki a jobb? [azonnal rávágja] Neal Stephenson!

A MEZTELEN ÜGYNÖK Szórakoztató Irodalmi Magazin a Civil Rádióban (FM98) kéthetente megjelenő számában rendszeresen hallgathattok riportokat a szórakoztató irodalom kisebb-nagyobb alkotóitól, valamint nagy gyakorisággal fülelhetitek meg az általunk készített hangjátékokat! A hármas jelszó: kalandos, humoros, fantasztikus!

Betalálni egy-egy tippel

Csapody Kinga íróval Babiczky-Pfliegel Dóra beszélget

Egy másfél éves kisfiú anyukájaként nem meglepő, hogy egy novelláskötet után most egy gyerekeknek szóló könyvvel leped meg az olvasókat. Az viszont elgondolkoztat, hogy miért éppen a testvér téma foglalkoztat ennyire. Egy gyereknél az az általános, hogy a hozzátáplálás, bilire szoktatás és egyéb első gyerekes hétp próbákon igyekszünk helytállni.

Valójában ez a könyv mindezek előtt született, még amikor két hónapos volt a fiunk. Átaludta az éjszakákat, nagyokat evett és játszott, ráadásul épp nem volt a kiadóban sem szerkesztényi- valóm. Biztosan kevésbé figyelem a külföldi partnerek hasonló tematikájú kiadványait, ha nem meghatározó élmény az életemben ez a „legnagyobb tesónak lenni” dolog, vagy ha nem aktuális épp otthon is, az, hogy a nagyobb gyerekek mesélünk arról, milyen lesz egy baba. Szóval a személyes indíttatás mellett a szakmai kíváncsiság bábáskodott a könyv megszületésénél. Aztán hol máshol mutattam volna meg, mint

a Manó Könyvek irodájában. E-mailen elküldtem a kéziratot Kolosi Beának, a kiadó igazgatójának, ő elfogadta, és elkezdődött a munka: szerkesztés, ötletelés, formátum-, majd illusztrátor-választás. Szerencsére Pásztohy Pankának is tetszett az elképzelés, örültünk, amikor elvállalta. A könyv az illusztrálás alatt is formálódott, a kiinduló 99 ötletből kikopott pár, végül egy stramm közös gyerek lett a *Tesó lettem!*

A könyv útmutató egy nagytess- vérenek, hogy mi mindenre jó egy kis- testvér. Szerinted a testvérkedés nem jön ösztönösen? Típekre, tanácsokra van szükség ahhoz, hogy minden úgy menjen, ahogy az elvárható?

Valószínűleg sokkal egyszerűbben megoldanák ösztönösen a gyerekek, ha mi, felnőttek nem kotnyeleskednénk bele folyton. Pár hete a játszótéren egy már egyértelmű pocakkal tolató anyuka azt mondta az óvodás korú fiának, hogy ne féljen az éppen sikító másik gyerektől, mert a tesója is ilyen lesz. Ez a jelenet megerősített abban, hogy nem mindenkinek megy ez

zsigerből, és az még a jobb verzió, ha valaki mer ötletet, segítséget kérni, mond- juk, egy könyvtől. A szerkesztőségben is felmerült egy csomó dolog, amiről nem

egyformán vélekedtünk (mi mindent lehet rábízni egy gyerekre, mi vicces, vagy hogy egy babának tud-e savanykás szagú lenni a talpa, avagy nem). Pont ezek miatt is igyekeztem alaposan utánamenni annak, hogy a különböző típusú gyermekeknél hányféleképpen lehet betalálni egy-egy tippel, feladattal.

Kétgyerekes anyaként olvasva a könyvedet, sokszor azt éreztem, hogy nem is feltétlenül – vagy pontosabban nem csak – a nagytestvérnek adsz ötleteket, hanem sokszor a szülőknek is, hogy hogyan kezeljék az új helyzetet. Kiket szeretted volna megszólítani a *Tesó lettem!* könyveddel?

Ezt jól látod, valójában ezt egy alapnak szántam, ami kapcsán elkezdhetnek beszélgetni arról, hogy milyen lesz, vagy milyen most a kistesó, milyen közös programot lehet várni. Arra gondoltam, hogy ha együtt nézegetik a képeket, beszélgetnek a könyv kapcsán, az anyuka, apuka elfelejt majd stresszelni a testvéréltékenységen, és ösztönösen jönnek elő majd az ötletek, hogyan vonja be a nagyobbat a kicsivel közös dolgokba úgy, hogy ne trónfosztásélmény legyen, hanem valami kellemes, természetes állapot.

Úgy tudom, van két öcséd, így első kézből tapasztalhatod, milyen nagytestvérnek lenni. A közös játék örömét, gondolom, azért sokszor beárnyékolta a „te vagy a nagy, legyél te az okosabb!” szülői jelmondat. Érezted hátrányát a nagytesóságnak?

Amikor Gergő született tíz, amikor Máté, akkor 17 éves voltam, így ez a jelmondat kimaradt. Nem tudom, hogy könnyebb volt-e a fiúknak, hogy elsőként átéltek már velem dolgokat a szüleink... Hátrányt nem éreztem, csomó előnyét igen, de mindig szerettem volna, ha van egy bátyám, aki kicsit oltalmaz, véd, bevezet társaságba, stb. Hát, minden nem jöhet össze.

Szerinted milyen egy harmonikus testvérkapcsolat? Mi az, amit egy nagytestvér adhat a kistestvérének, és egy nagy mit kaphat a kicsitől?

A valós testvérkapcsolatban kell hogy legyenek gyerekkori szívatások, akár bunyók, meg véget nem érő cinkelések, nem? Aztán egyre több cinkosság, meg a tudat, hogy mondhat cifrát, de éjjel kettőkor is elindulnál érte

bárhová. Az élet számos területén csodálkozik rá az ember, hogy nem is tudna bizonyos dolgokról, ha nincs a tesója. Remekül jött a sokévnnyi meccsnézés, és kosaras-kártya gyűjtés, amikor kosárlabdás könyveket szerkesztettem (már háromat!), geek kérdésekben pedig a 16 évestől tanulok folyton. Arról nem is beszélve, hogy a saját gyermeknél annyi minden természetes volt, hogyan kell csinálni... Mivel épp, hogy már mindhárman felnőttek kezdünk lenni, ez még biztos alakul, formálódik, de én örülök, ha például valamelyikük nálunk alszik, vagy közös programot csinálunk. Az elmúlt másfél évben folyamatosan meghatódok azon, mennyire szeretik Noelt, és milyen jó érzéssel fogják meg, játszanak vele, beszélnek neki. Ez azért biztató, nem?

A magyarországi könyvforgalom 2013-ban

A magyar kormány az elmúlt év elején első lépésben központosította, egyetlen, állami cég (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.) feladatává tette a közoktatási tankönyvek iskolákba történő eljuttatását. Ezt követően, 2013 végén deklaráltnan megszüntette a tankönyvpiacot, a tankönyv-kereskedelem után államosította a tankönyvek kiadását is. Ezekkel az intézkedésekkel a kormány több mint egynegyedével, pontosan 26,24%-kal csökkentette a magyarországi könyvpiacot. (Az elmúlt esztendőben a közoktatási tankönyvek forgalmának értéke 15.647.444.000 Ft-ot tett ki, ami 2,19%-kal volt kevesebb, mint a 2012. évi forgalmi adat, a 15.997.607.000 Ft.)

A közoktatási tankönyvek nélküli, ún. szabadforgalmú könyvpiac 2013-ban: **43.974.481.000 Ft** volt, ami **4,63%**-os nominális forgalmi növekedést jelent a 2012-es, ugyancsak közoktatási tankönyvek nélküli, 42.029.607.000 Ft-ot kitevő könyvpiachoz képest. (Csupán az összehasonlíthatóság miatt: a tankönyvekkel együtt számított könyvpiac 2012-ben 58.027.214.000 Ft-ot tett ki, s ugyanezen adat az elmúlt esztendőben 59.621.925.000 Ft volt, a növekedés 2,75%-os.)

Tekintettel arra, hogy a hivatalos infláció az elmúlt évben 1,7% volt, ezért a tankönyvekkel együttesen számított fogyasztói árú könyvforgalom valóságosan csupán 1%-os növekedést mutat. A szabadforgalmú, a tankönyvektől megtisztított könyvpiac valóságos, infláció fölötti növekedése 2,9%.

Az elmúlt esztendő legfigyelemreméltóbb statisztikai fejleménye, hogy a több mint 15 és fél milliárdos közoktatási tankönyvkiadás adatainak mellőzésével a könyvpiac legnagyobb forgalmú ágazatává a szépirodalom, pontosabban a fikciós művek kategóriája lett. Az ide sorolható művek tavalyi 13.762.958.000 Ft bruttó forgalma a könyvpiac 31,3%-át képviseli. Az elsősorban a szórakoztató (bestseller művek) iránti fokozott vásárlói érdeklődés következtében az ágazat növekedési üteme egészen kimagasló volt, 16,7%! (A 2012. évi forgalom 11.793.144.000 Ft volt.)

Az ismeretterjesztő könyvek kategóriájában a tavalyi 13.300.254.000 Ft bruttó forgalom a piac 30,25%-át képviselte, ami statisztikánk szerint 10,09%-os visszaesést mutat a 2012-es, 14.792.034.000 Ft-os forgalomhoz képest.

2013-ban a könyvpiac koncentrációja valamelyest csökkent. A piac 15 legnagyobb forgalmat lebonyolító cége az összforgalom 56,4%-át képviselte. 41 kiadó állította elő az összforgalom 73,36%-át, 54 cég produkálta az összesített könyvforgalom 77,65%-át. Amíg tavalyelőtt az adatszolgáltató 188 kiadó a piaci forgalom 91,84%-át birtokolta, tavaly már csupán az összforgalom 87,44%-át. Az elmúlt esztendőben több piacvezető, külföldi tulajdonú cég került újra magyar tulajdonba. Míg 2012-ben a teljes könyvforgalom 21,58%-át, azaz 12.522.094.000 Ft-ot külföldi tulajdonban lévő könyvkiadók állították elő, addig tavaly ez az adat már csak 4.982.577.000 Ft, ami a könyvkiadás összforgalmának 8,36%-a.

manó könyvek

nyári olvasnivalók

2014

Az Oxford University Press ajánlata:

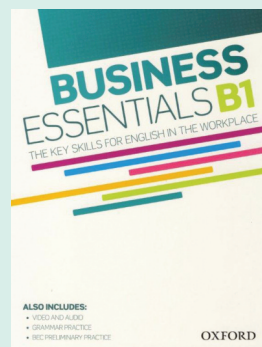

Solutions 2nd ed. Elementary Sb. Solutions 2nd ed. Pre-intermediate Sb. Solutions 2nd ed. Intermediate Sb. Solutions 2nd ed. Upper-intermediate Sb.

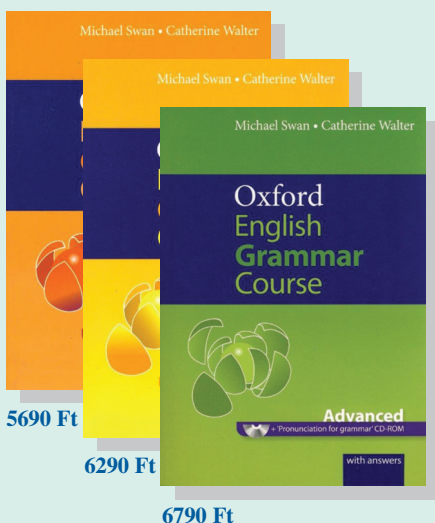
A Solutions 2nd edition megtartotta az eredeti erőnyeket – az áttekinthető szerkezetet, a beszédkésztség szisztematikus fejlesztését, a bőséges gyakorlást, az érettségi vizsgafelkészítést – ám számos területen többet nyújt elődjénél. Több hallott szövegértési feladatot tartalmaz (minden olvasmány hanganyag formában is megjelenik), valamint gazdagabb szókincsfejlesztést, korszerűbb interaktív szoftvert, – így a sikeres nyelvtanítást és nyelvtanulást segítő kiegészítők mindegyikével rendelkezik. A Solutions legfőbb érdeme az, hogy minden lecke elvégzése sikerélményt nyújt a tanulóknak. Motivációjukat érdekes témákkal és olvasmányokkal tartja fenn, miközben kommunikációs lehetőségek sokaságát kínálja fel, ahol a diákok a frissen megszerzett szókincset és ismereteket felhasználva fejzehtik ki gondolataikat, érzéseiket, akár szóban, akár pedig írásban.

Business Essentials B1 (Key Skills Vocab/Prof English+Dvd)

Az kiadvány a munkahelyi kommunikáció 6 kulcsfontosságú területére összpontosít, világos, lényegre törő formában. Ezek: telefon és e-mail, vendégek és látogatók, prezentációk, táblázatok és grafikonok, üzleti levelezés, álláspályázat. Megtanít, hogyan hagyjunk telefonüzenetet, hogyan készítsünk meghívót vagy ajánlatot, hogyan képviseljük cégünket, valamint hivatalos levelek és önéletrajzok írásához ad segítséget. Üzleti környezetben fejleszti a beszéd- és íráskészséget, a hallás utáni szövegértést és az írást. Külön van nyelvtani gyakorló rész, továbbá egy BEC gyakorló teszt, hogy a tanulók megismerkedhessenek a vizsgával. A tankönyvhöz DVD tartozik, amelyen video és MP3 file-ok találhatóak. A tanári segédlet letölthető ingyenesen a kiadó honlapjáról.

4790 Ft

Oxford English Grammar Course Basic with Key (Pack) Oxford English Grammar Course Intermediate with Key (Pack) Oxford English Grammar Course Advanced with Key (Pack)

A népszerű szerzőpáros, Michael Swan és Catherine Walter (Good Grammar Book, How English Works) új nyelvtankönyvet írt, három szinten. A Basic és Intermediate szint alapja a két korábbi könyv, az Advanced teljesen új, a haladó szintű nyelvtanulók számára készült (C1-C2).. Színes ábrák, rövid példák szemléltetik a nyelvtan működését. Átvett cikkek, idézetek és versek, internet gyakorlatok, és rengeteg teszt (a könyvben is, és online elérhető) segíti a tanulókat a nyelvtan megértésében. A könyvhöz tartozó CD ROM a kiejtést és a hangsúlyozást gyakoroltatja. Kapható megoldókulccsal és kulcs nélküli változatban is.

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

A könyvek megvásárolhatók:
Bookshop Kft.
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
e-mail: info@oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu